Industri och handel i beredskap

Förslag på definition och avgränsningar för området

Rapport 0516

tillväxt verket

Förord

Tillväxtverket föreslås som sektorsansvarig myndighet för industri, bygg och handel samt att fungera som beredskapsmyndighet för områdena industri och handel i utredningen En ny beredskapssektor. Detta skulle innebära ett nytt ansvar för myndigheten inom det civila beredskapssystemet, vilket förutsätter en fördjupad förståelse för vilka delar av näringslivet som är samhällsviktiga utifrån ett beredskapsperspektiv.

Mot denna bakgrund har rapporten tagits fram som ett kunskapsunderlag för myndighetens fortsatta arbete. Syftet är att belysa olika angreppssätt för att avgränsa beredskapsområdena industri och handel. En utgångspunkt har varit hur andra sektorsmyndigheter valt att definiera sina områden men också att belysa vilken statistik och andra källor som kan bidra till att identifiera och beskriva samhällsviktig verksamhet, bland annat utifrån företagsstorlek, flöden mellan industrier, handel och värdekedjor. Rapporten är tänkt att utgöra en del av den pågående kunskapsuppbyggnaden inom området och ska ses som ett underlag för vidare analys och dialog.

Stort tack till Maria Hoff Rudhult, FOI, Niklaz Kling, MSB, och Leo Jansson, Tillväxtverket, för värdefulla diskussioner och kommentarer.

Rapporten har tagits fram av Gunnar Lindberg och Magnus Lagerholm. Enhetschef Karolina Windell har deltagit i den slutgiltiga beredningen.

Lars Wikström

Ställföreträdande generaldirektör
Tillväxtverket

Magnus Lagerholm

Utredare
Tillväxtverket

Sammanfattning

Sedan 2022 är Sveriges civila beredskapssystem organiserat i tio olika sektorer, där varje sektor leds av en ansvarig myndighet. Systemet syftar till att säkerställa att viktiga samhällsfunktioner kan upprätthållas vid kris eller krig. Det har dock saknats en specifik sektor för industri, bygg och handel. För att åtgärda detta föreslås att en sådan sektor inrättas med Tillväxtverket som ansvarig myndighet. En viktig roll för industri och handel är att upprätthålla och anpassa produktionen så att viktiga samhällsfunktionerna fungerar vid kris och höjd beredskap och säkerställa distribution och tillgången till nödvändiga produkter i samhället.

Syftet med denna rapport är att undersöka hur vi kan definiera och avgränsa samhällsviktiga verksamheter inom de områden som Tillväxtverket kommer bli beredskapsmyndighet, det vill säga industri och handel, samt att undersöka eventuella överlappningar med redan existerande sektorer. Utgångspunkten för rapporten har varit ett antal frågor, exempelvis hur befintliga beredskapssektorer avgränsat sina beredskapsområden och vilken statistik som kan beskriva samhällsviktig verksamhet med avseende på faktorer som företagsstorlek, ägarstruktur, typ av varor och tjänster, import, export och värdekedjor.

Rapporten använder sig av den svenska näringsgrensindelningen (SNI) och nationalräkenskaper för att identifiera och analysera branscher. Industrin definieras som SNI-koderna 05–33, som inkluderar basindustrin och tillverkningsindustrin, medan handeln omfattar SNI-koderna 45–47, vilket inkluderar handel med motorfordon, partihandel och detaljhandel. Definitionen följer tidigare använda definitioner av industri och handel och täcker stora delar av näringslivet i dessa beredskapsområden. Den innefattar dock inte stödjande branscher såsom dataprogrammering, teknisk provning och analys.

Nationalräkenskapernas tabeller för tillgång och användning används i rapporten för att kartlägga produktionsflöden, beroenden och potentiella sårbarheter. Ett särskilt fokus riktas mot beroendet av importerade insatsvaror, till exempel inom kemiindustrin, vilket kan leda till betydande sårbarheter vid störningar i internationella leveranskedjor.

Industri och handel är nära sammanflätade, både inom sina områden och med andra sektorer såsom livsmedelsförsörjning, transport samt hälsa, vård och omsorg, vilket skapar komplexa beroendeförhållanden. Det är stora flöden och beroenden mellan sektorerna. Däremot fångas inte kritiska insatsvaror upp enbart genom volym eller värde, detta gäller särskilt små men avgörande länkar i produktionskedjor. Det finns därför behov av att komplettera kvantitativa data med mer kvalitativa bedömningar för att identifiera samhällsviktiga verksamheter och produkter som inte alltid framgår tydligt genom ekonomiska data.

Rapporten pekar på vikten av tydliga definitioner och avgränsningar gentemot andra sektorer samt behovet av samverkan dels mellan offentliga aktörer, dels privata aktörer över sektorsgränserna. Branschorganisationer kan spela en central roll genom att underlätta informationsspridning och samordning inom beredskaps-arbetet.

Det fortsatta arbetet för att avgränsa beredskapsområdena bör innefatta konsekvensanalyser, beroendekartläggningar och bedöma redundans i försörjningskedjor. Detta kan göras genom mer detaljerade bransch- och försörjningsanalyser, inledningsvis kan exempelvis stål- och kemiindustrin prioriteras.

Innehåll

Förord **1**

Sammanfattning **2**

1. Inledning **6**

1.1 Näringslivets struktur 7

1.2 Försörjningsberedskap och ekonomiskt försvar 8

1.3 EU:s industripolitik påverkar 10

1.4 Befintliga beredskapssektorer 10

1.5 Befintliga beredskapssektorers samhällsviktiga verksamheter 13

1.5.1 Befintliga beredskapssektorers avgränsningar 14

1.5.2 Samverkansformer i befintliga sektorer 15

2. Nytt beredskapsområde för industri och handel **17**

2.1 Viktiga samhällsfunktioner för industri och handel 17

2.2 SNI som avgränsning och definition 18

2.3 SNI-koderna som definierar industri och handel 18

2.3.1 Industrins SNI-koder, 5–33 19

2.3.2 Handelns SNI-koder, 45–47 20

2.3.3 Överlapp och beroenden med andra beredskapssektorer 21

2.4 Branschorganisationer och SNI 22

2.5 För- och nackdelar med SNI-koder för beredskapsområden 23

2.5.1 Fördelar med SNI-koder 23

2.5.2 Nackdelar med SNI-koder 23

2.6 Sammanfattning 24

3. Strukturer och beroenden i ekonomin **26**

3.1 Övergripande statistik om företag i beredskapsområde industri 27

3.2 Flöden och beroenden inom industrin 30

3.3 Nationalräkenskapernas tillgång- och användningstabeller visar strukturen i ekonomin 31

3.4 Tillgång och användningstabellerna ur ett beredskapsperspektiv 31

3.4.1 Vad visar analysen? 32

3.4.2 Tillgångstabellen visar vilka produkter som finns i ekonomin 33

3.4.3 Användningstabellen är nyckeln för att förstå vilka beroenden som finns av insatsvaror 35

3.4.4 Kemiska produkter och läkemedel utifrån nationalräkenskaperna 38

4. Diskussion **40**

5. Referenslista 44

Bilaga 46

1.1 Befintliga beredskapssektorers avgränsningar 46

1.2 Branschorganisationers SNI-koder 55

1. Inledning

Sveriges civila beredskapssystem har under de senaste åren genomgått en omfattande reform för att stärka totalförsvaret. År 2022 inrättades tio beredskapssektorer som täcker olika samhällsviktiga funktioner, med utpekade sektorsansvariga myndigheter.[1]

Det nuvarande beredskapssystemet saknar en specifik sektor för industri, bygg och handel. Därför föreslås att en elfte beredskapssektor inrättas för dessa områden, med Tillväxtverket som sektorsansvarig myndighet. Utredningen pekar på att industrin, byggsektorn och handeln är avgörande för att säkerställa tillgången till samhällsviktiga varor och tjänster under kris eller höjd beredskap.[2]

En ny beredskapssektor för industri, bygg och handel skulle innebära att dessa områden får en tydlig och långsiktig ansvarsfördelning inom ramen för det civila försvaret och bidra till att stärka Sveriges förmåga att upprätthålla en nödvändig försörjning och säkerställa att viktiga samhällsfunktioner fungerar även under kris eller krig. I Tillväxtverkets remissvar till SOU 2024:19[3], uppmärksammas att det saknas en tydlig avgränsning för vad som avses med industri respektive handel. Tillväxtverket bedömer att en definition av vad som avses med industri och handel behöver tas fram.

Syftet med rapporten är undersöka definitioner och avgränsningar av verksamheter som kan innefattas i de beredskapsområdena som Tillväxtverket kommer få ansvar för som beredskapsmyndighet, det vill säga industri och handel samt undersöka vilka överlappningar som finns med andra sektorer. Utgångspunkten för rapporten har varit ett antal frågor, exempelvis hur befintliga beredskapssektorer avgränsat sina beredskapsområden och vilken statistik som kan beskriva samhällsviktig verksamhet med avseende på faktorer som företagsstorlek, ägarstruktur, typ av varor och tjänster, import och export och värdekedjor.

Rapporten inleds med en diskussion kring relevanta begrepp såsom försörjningsberedskap, viktiga samhällsfunktioner och samhällsviktig verksamhet. Därefter görs en genomgång av befintliga beredskapssektorers avgränsningar och samverkansformer med näringslivet. Beredskapsområdet industri och handel är omfattande. Därför görs en genomgång av hur SNI-koder kan användas som en definition eller avgränsning samt vilka för- och nackdelar det skulle innebära. En bred definition av industri och handel appliceras sedan på nationalräkenskaperna för att undersöka om samhällsviktiga verksamhet kan belysas genom denna typ av statistik.

Slutligen förs diskussion kring val av definition och avgränsning för beredskapsområdena industri och handel, vilka utmaningar som identifierats och vad som kan vara nästa steg för att identifiera samhällsviktig verksamhet inom industri och handel.

[1] Förordning (2022:524) om statliga myndigheters beredskap | Sveriges riksdag
[2] En ny beredskapssektor - för ökad försörjningsberedskap (SOU 2024:19)
[3] En ny beredskapssektor - för ökad försörjningsberedskap (SOU 2024:19)

1.1 Näringslivets struktur

Ekonomiska strukturer och affärsverksamheter kan förstås genom analys av centrala begrepp såsom företag, bransch och näringsliv. Dessa begrepp är nära sammanlänkade men representerar olika nivåer av ekonomisk aktivitet. I synnerhet är industri och handel två fundamentala områden inom ekonomin som påverkar varandra och bidrar till samhällets ekonomiska tillväxt och omvandling.

Företaget som grundläggande ekonomisk aktör
Ett företag är en organisatorisk enhet som bedriver verksamhet med syftet att skapa värde, antingen genom produktion av varor eller tillhandahållande av tjänster. Företag kan vara av olika associationsformer, såsom enskilda firmor, aktiebolag eller kooperativ, och de kan verka på lokala, nationella eller globala marknader.[4] Inom industrin fokuserar företag ofta på tillverkning och produktion, medan handelsföretag är inriktade på distribution, försäljning och marknadsföring av produkter.

Branschens roll i specialisering och konkurrens
En bransch utgörs av en grupp företag som konkurrerar inom samma typ av verksamhet. Branschtillhörighet bestäms ofta av vilken typ av produkter eller tjänster företagen erbjuder samt vilka produktionsprocesser de använder.[5] Exempel på branscher inom industrin är fordonsindustrin, kemisk industri och livsmedelsindustrin, medan dagligvaruhandeln, e-handel och detaljhandel är exempel på handelsrelaterade branscher.

Branscher utvecklas dynamiskt utifrån faktorer såsom teknologisk utveckling, konsumentbeteenden och globalisering. Industriella företag konkurrerar ofta genom effektivisering och innovation, medan handelsföretag kan differentiera sig genom kundupplevelse, logistik och varumärkesstrategier.[6] Inom fordonsindustrin har exempelvis elektrifiering och automatisering förändrat konkurrenslandskapet, medan digitalisering har omformat detaljhandeln genom internet-handelns expansion.

Näringslivets struktur och ekonomiska verksamheter
Begreppet näringsliv refererar till den samlade ekonomiska verksamheten som bedrivs av företag och andra kommersiella aktörer.[7] Näringslivet kan delas in på flera olika sätt utifrån vilken typ av ekonomisk aktivitet som bedrivs:[8]

- Primär sektor – råvaruproduktion, såsom jordbruk och gruvdrift
- Sekundär sektor – industriell produktion och tillverkning
- Tertiär sektor – handel och tjänster
- Kvartär sektor – forskning, utbildning och teknikutveckling

---

[4] Penrose, E. (1959). The Theory of the Growth of the Firm. Oxford University Press. Gereffi, G., Humphrey, J., & Sturgeon, T. (2005). "The governance of global value chains". Review of International Political Economy, 12(1), 78-104.
[5] Porter, M. E. (1980). Competitive Strategy: Techniques for Analyzing Industries and Competitors. Free Press.
[6] Kotler, P., & Keller, K. (2016). Marketing Management (15th ed.). Pearson.
[7] Schumpeter, J. A. (1934). The Theory of Economic Development. Harvard University Press.
[8] Bell, D. (1973). The Coming of Post-Industrial Society: A Venture in Social Forecasting. Basic Books.

Den industriella sektorn är historiskt kopplad till ekonomisk tillväxt genom ökad produktivitet och teknikutveckling.[9] Tjänstesektorn är omfattande och i den sektorn utgör handel den största delen, men här återfinns också exempelvis transport, programmering och datakonsulttjänster. Handelssektorn är avgörande för distribution och kommersialisering av varor, vilket skapar en länk mellan producenter och konsumenter.[10] Den moderna ekonomin präglas av en ökad integration mellan industri tjänster och handel, där digitalisering och globalisering möjliggör mer effektiva produktions- och försäljningsmodeller.

Samband mellan industri och handel
Industri och handel är två ömsesidigt beroende områden inom ekonomin. Industrin tillhandahåller varor som handelns aktörer distribuerar till marknaden. Genom effektivare produktionsmetoder kan industrin minska kostnader, vilket i sin tur möjliggör konkurrenskraftiga priser i handelsledet. Samtidigt är handel avgörande för marknadstillgång och efterfrågestyrning, då detaljister och grossister fungerar som en brygga mellan industriella producenter och konsumenter.

Globalisering har förstärkt sambandet mellan industri och handel genom internationella leverantörskedjor och globala distributionsnätverk.[11] Exempelvis tillverkas elektronikprodukter ofta i Asien men säljs på marknader världen över genom globala handelsföretag.

1.2 Försörjningsberedskap och ekonomiskt försvar[12]

Försörjningsberedskap inom industri och handel kan förstås på olika sätt beroende på perspektiv. Några begrepp som används på nationell nivå och på EU-nivå problematiserar bilden av vad målen med beredskapsarbetet är i förhållande till försörjningsberedskap, ekonomiskt försvar och ekonomisk säkerhet. Totalförsvarets forskningsinstituts rapport Ekonomiskt försvar: Vad och varför beskriver dessa områden och konstaterar att Sverige även behöver ett robust ekonomiskt försvar.

Ekonomiskt försvar – historik och nutida användning
Ekonomiskt försvar är både ett historiskt begrepp som betecknar en del av Sveriges tidigare totalförsvar och ett begrepp som används i dagens försvarspolitiska debatt för att lyfta behovet av att stärka Sveriges motståndskraft på försörjningsområdet. I jämförelse med begreppet försörjningsberedskap, som de senaste åren använts flitigt i analyser, utredningar och olika myndigheters beredskapsarbete, har ekonomiskt försvar än så länge en mer oklar betydelse. Försvarsberedningen tolkar dock ekonomiskt försvar som ett bredare och mer strategiskt begrepp jämfört med försörjningsberedskap, som främst fokuserar på själva krisfasen – det vill säga säkerställande av tillgång till viktiga varor och tjänster under en kris och ytterst krig. Trots att detta mål även är centralt i Försvarsberedningens resonemang, betonas vikten av att ta ett helhetsgrepp om samhällsekonomin, inklusive utrikeshandel, finansiell stabilitet, transporter och näringslivets funktionalitet.

[9] Robert M. Solow (1956), "A Contribution to the Theory of Economic Growth"
[10] Tjänsteproduktion, Ekonomifakta
[11] Gereffi et al., 2005
[12] Delkapitlet bygger på FOI rapport: Ekonomiskt försvar: Vad och varför (FOI Memo 8482), 2024

Relationen mellan försörjningsberedskap, ekonomiskt försvar och ekonomisk säkerhet kan beskrivs som att:

- Försörjningsberedskap utgör kärnan och syftar till att säkra försörjningen i kris och krig.
- Ekonomiskt försvar har ett bredare fokus på att stärka Sveriges resiliens och samhällsekonomiska motståndskraft.
- Ekonomisk säkerhet omfattar EU:s mål att stärka unionens försörjningstrygghet, handlingsfrihet och långsiktiga konkurrenskraft.

Försörjningsberedskap beskrivs av MSB som verksamhet som syftar till att upprätthålla nödvändig försörjning av varor och tjänster vid kris och krig. Detta omfattar:

- Befolkningens överlevnad
- Säkerställande av viktiga samhällsfunktioner
- Stöd till det militära försvarets förmåga[13]

Försvarsmakten och MSB presenterar i rapporten Krigets krav[14] en förmågeinriktad förståelse av försörjningsberedskap med fem viktiga förmågor:

- Upprätthålla utrikeshandel
- Beredskapslagra
- Upprätthålla eller ställa om produktion
- Skydda försörjningen
- Distribuera varor och tjänster

Ekonomiskt försvar i Försvarsberedningens perspektiv
Efter nästan fyrtio år har begreppet ekonomiskt försvar återkommit i svensk försvarsdebatt, särskilt genom Försvarsberedningens rapport Kraftsamling.[15] Försvarsberedningen ser ekonomiskt försvar som ett paraplybegrepp för att fånga kopplingen mellan totalförsvarets förmåga och samhällsekonomin. Målet är inte att behålla fredstida nivåer av försörjning och service, utan att säkerställa:

- Totalförsvarets behov av varor och tjänster
- Landets finansiella stabilitet
- Näringslivets funktionalitet
- Handel med omvärlden

Ekonomisk säkerhet och EU:s strategi för ekonomisk säkerhet
Svensk försörjningsberedskap fokuserar främst på att säkerställa kritiska varor och tjänster i kris och krig. EU:s strategi för ekonomisk säkerhet har dock ett bredare perspektiv och identifierar fyra riskområden:

- Resiliens i leveranskedjor
- Fysisk säkerhet och cybersäkerhet för kritisk infrastruktur
- Tekniksäkerhet och teknikläckage

---

[13] Ekonomiskt försvar: Vad och varför (FOI Memo 8482), 2024
[14] Krigets krav: En samlad bedömning av förmågan inom totalförsvaret
[15] Kraftsamling, Ds 2023:34

- Motverkande av ekonomiskt beroende och ekonomiskt tvång

EU:s strategi för ekonomisk säkerhet fokuserar på geoekonomiska hotbilder och långsiktig förebyggande verksamhet. Trots skillnader i fokus har dessa faktorer, särskilt konkurrenskraft och kontroll över kritiska resurser, stor relevans även för det svenska totalförsvaret.

1.3 EU:s industripolitik påverkar

Tillväxtverket genomför ofta på uppdrag av regeringen eller på eget initiativ rapporter och kartläggningar kring näringspolitik och företagens förutsättningar. I en rapport om EU:s framtida industripolitik lyfts bland annat att EU alltmer fokuserar på strategisk autonomi, motståndskraft och minskade sårbarheter och bedriver därför en alltmer aktiv, restriktiv och reglerande industripolitik. Detta yttrar sig bland annat i den inre marknadens krisinstrument, halvledarakten, förordningen om nettonollindustri och akten om kritiska råmaterial. Ett antal hinder för Sveriges industri som uppmärksammas är begränsningar för handel och rörlighet, strategiska beroenden och sårbarheter i leverantörskedjor och kompetensbrist. [16]

Tillväxtverkets har låtit genomföra en kartläggning av viktiga teknikområden för ekonomisk säkerhet som utgått från EU-kommissionen meddelande om kritiska tekniker för ekonomisk säkerhet[17] och lyfts även i EU:s rapport The Future of European Competitiveness.[18]. Teknikområdena som nämns är bland annat AI-teknik, avancerad konnektivitet, bioteknik samt robotik och autonoma system. Totalt har drygt 1 900 företag identifierats i rapporten. AI-teknik är området med flest identifierade företag, drygt 400. Rapporten nämner flera risker för den ekonomiska säkerheten såsom beroenden av globala leverantörskedjor, importberoenden, tillgång till råmaterial och dominans av ett fåtal företag på vissa områden. Kartläggningen visar att flera teknikområden är nära sammanlänkade och överlappar varandra. Detta gör gränsdragningen svår och samma företag kan återfinnas inom flera teknikområden.

Inom EU pågår även arbetet med den europeiska halvledarakten för att minska beroendet av import. Syftet är att stärka Europas konkurrenskraft och motståndskraft inom halvledarteknologier genom investeringar och samordning.[19] Tillväxtverket har gjort en nationell kartläggning av industrin i förhållande till halvledarakten. I rapporten lyfts mobil kommunikation, elektrifierade tunga fordon, smart elförsörjning och försvarsindustrin upp som svenska styrkeområden.[20]

1.4 Befintliga beredskapssektorer

Beredskapssektorerna är en central del av Sveriges krisberedskap och totalförsvar. De säkerställer att samhällsviktiga funktioner upprätthålls och att befolkningen får

[16] Hur kan EU:s industripolitik utformas i syfte att stärka svensk industris produktivitet och konkurrenskraft? Dnr 2023–1853
[17] COMMISSION RECOMMENDATION of 3.10.2023 on critical technology areas for the EU's economic security for further risk assessment with Member States C(2023) 6689 final
[18] The Future of European Competitiveness (september 2024). https://commission.europa.eu/topics/eu-competitiveness/draghi-report_en#paragraph_47059
[19] EU:s förordning om halvledare - Europeiska kommissionen
[20] Halvledaraktens tillämpning i Sverige - Tillväxtverket

stöd vid allvarliga kriser eller krig. Det svenska krisberedskaps- och civila försvaret bygger på principen att ansvar och verksamhet i fred ska bestå även under kris och krig (ansvarsprincipen). Det innebär att den myndighet som har ansvar för en viss samhällsfunktion i vardagen också ska hantera den vid kriser och höjd beredskap.[21] Sedan hösten 2022 är det civila försvaret organiserat i tio beredskapssektorer samt sex civilområden. Varje beredskapssektor består av ett antal beredskapsmyndigheter, totalt ca 60 utpekade myndigheter, och leds av en sektorsansvarig myndighet. Sektorsansvarig myndighet ska samordna planering och åtgärder inför och under kriser inom sitt sektorsområde, samt driva på beredskapsarbetet och stödja övriga beredskapsmyndigheter i sektorn. Civilområdena utgör en geografisk indelning under ledning av sex länsstyrelser för att samordna regional beredskap.[22]

[21] En ny beredskapssektor - för ökad försörjningsberedskap (SOU 2024:19)
[22] Förordning (2022:524) om statliga myndigheters beredskap | Lagen.nu

Tabell 1 Översikt över de tio beredskapssektorerna och deras sektorsansvariga myndigheter[23]

Sektor	Ansvarig myndighet	Beredskapsmyndigheter
Ekonomisk säkerhet	Försäkringskassan	Arbetsförmedlingen, Pensionsmyndigheten, Riksgäldskontoret, Skatteverket, Statens servicecenter
Elektroniska kommunikationer och post	Post- och telestyrelsen	Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), Svenska kraftnät, Trafikverket
Energiförsörjningen	Energimyndigheten	Energimarknadsinspektionen, Svenska kraftnät, Strålsäkerhetsmyndigheten
Finansiella tjänster	Finansinspektionen	Riksgälden, (Riksbanken)
Försörjning av grunddata	Skatteverket	Bolagsverket, Lantmäteriet, Myndigheten för digital förvaltning (DIGG)
Hälsa, vård och omsorg	Socialstyrelsen	E-hälsomyndigheten, Folkhälsomyndigheten, Läkemedelsverket
Livsmedelsförsörjning och dricksvatten	Livsmedelsverket	Jordbruksverket, Statens Veterinärmedicinska anstalt (SVA), Naturvårdsverket, länsstyrelserna
Ordning och säkerhet	Polismyndigheten	Kriminalvården, Kustbevakningen, Säkerhetspolisen; Tullverket, Åklagarmyndigheten, Domstolsverket
Räddningstjänst och skydd av civilbefolkningen	MSB	Kustbevakningen, Länsstyrelserna, Polismyndigheten, Sjöfartsverket, SMHI, Strålsäkerhetsmyndigheten
Transporter	Trafikverket	Luftfartsverket, Sjöfartsverket, Transportstyrelsen

MSB har tillsammans med berörda aktörer identifierat 59 viktiga samhällsfunktioner som behöver upprätthållas för samhällets grundläggande behov, värden och säkerhet. Drygt 40 av dessa funktioner har sin huvudsakliga hemvist inom de tio sektorerna eller hos någon beredskapsmyndighet.[24] Exempelvis täcks funktioner som el, dricksvatten, betalningsförmedling, hälso- och sjukvård, räddningstjänst med flera av ovanstående sektorer. Syftet med sektorindelningen är att få en strategisk styrning med helhetssyn, där alla viktiga samhällsfunktioner hanteras konsekvent och inordnas i beredskapen.[25]

Varje sektor arbetar för att identifiera sårbarheter, utveckla beredskapsplaner och samordna insatser med andra myndigheter samt privata aktörer. Sektorsansvarig myndighet tar ledningen, men flera andra myndigheter är involverade. Exempelvis är Livsmedelsverket sektorsansvarig för livsmedelsförsörjning eftersom de har det övergripande ansvaret för livsmedelssäkerhet och kontroll i Sverige samt ett samordningsansvar enligt sin instruktion. Andra myndigheter som Jordbruksverket (primärproduktion), Statens veterinärmedicinska anstalt (djursjukvård, zoonoser) och länsstyrelserna (regional samordning) ingår för att de täcker andra led i kedjan.[26]

En myndighet eller verksamhet inkluderas i en sektor om den anses ha ett väsentligt ansvar för att upprätthålla en eller flera av de viktiga funktionerna som sektorn omfattar. Kriterierna är både formella (myndigheten har ett utpekat ansvar enligt

[23] Förordning (2022:524) om statliga myndigheters beredskap | Lagen.nu
[24] Strukturreform av krisberedskap och civilt försvar | MSB
[25] En ny beredskapssektor - för ökad försörjningsberedskap (SOU 2024:19)
[26] Strukturreform av krisberedskap och civilt försvar | MSB

lag/föreskrift inom området) och funktionella (myndigheten besitter unika resurser eller kompetenser som behövs i kris/krig).

Den privata sektorn är en viktig aktör för beredskapssektorerna. Företag bidrar med kritiska produkter och tjänster, exempelvis läkemedel eller digitala kommunikationstjänster. Genom att myndigheter och privata aktörer arbetar nära varandra kan de snabbare hantera kriser och minimera störningar i samhället.

1.5 Befintliga beredskapssektorers samhällsviktiga verksamheter

Samhällsviktiga funktioner utgör grunden för att upprätthålla ett stabilt och fungerande samhälle. De är nödvändiga för att samhället ska fungera, både under normala omständigheter och vid kriser.

Enligt MSB avser viktiga samhällsfunktioner de funktioner i samhället som måste upprätthållas under alla förhållanden – fred, kris och krig – för att tillgodose befolkningens grundläggande behov, värna grundläggande värden samt upprätthålla nationell säkerhet. Utgångspunkten är listan på 59 viktiga samhällsfunktioner som ger exempel på verksamheter som är kritiska inom varje samhällsfunktion.[27]

Ett kännetecken hos samhällsviktiga funktioner är att störningar i en sektor kan få långtgående konsekvenser i andra. Exempelvis kräver sjukvården en stabil tillgång på el och vatten, fungerande transporter samt medicinsk utrustning.[28] Denna dynamik blev tydlig under covid-19-pandemin, då bristfällig tillgång på medicinsk utrustning förvärrade vårdens kapacitetsproblem.[29]

Inom varje beredskapssektor behöver de ansvariga aktörerna identifiera vilka specifika verksamheter (hos myndigheter, företag eller andra aktörer) som är kritiska vid kris eller krig. MSB har gett ut vägledningar för identifiering av samhällsviktig verksamhet.[30]

Metodiken kan variera något mellan sektorer, men generellt genomför beredskapsmyndigheterna risk- och sårbarhetsanalyser (RSA) där de kartlägger sina viktigaste processer och beroenden. De identifierar vilka verksamheter (internt och hos externa aktörer) som måste fungera för att deras beredskapssektor ska fungera i en kris. Resultatet blir en lista över prioriterade samhällsviktiga verksamheter inom beredskapssektorn. Dessa kan ligga i offentlig regi eller hos privata företag. Här är både regionernas verksamheter och privata leverantörer viktiga. Generellt sker identifieringen i dialog mellan myndigheter och näringsliv inom respektive beredskapsområde, ofta genom någon typ av samverkansforum.

Till exempel för beredskapssektorn Finansiella tjänsters samhällsfunktion betalningsförmedling är centrala betalningssystemet, elektroniska betaltjänster

---

[27] Lista med viktiga samhällsfunktioner - Utgångspunkt för att stärka samhällets beredskap | MSB

[28] SOU 2021:25. En robust och säker försörjning av samhällsviktiga varor och tjänster. Statens offentliga utredningar.

[29] Folkhälsomyndigheten (2022). Utvärdering av pandemins påverkan på hälso- och sjukvården. Folkhälsomyndigheten.

[30] Identifiera samhällsviktig verksamhet, MSB

samt kontanthanteringstjänster samhällsviktig verksamhet. Därför omfattar finanssektorns beredskapsplaner just dessa noder, och Finansinspektionen samverkar med både Riksbanken och privata banker för att säkra dem.[31]

1.5.1 Befintliga beredskapssektorers avgränsningar

Olika sektorer definierar och avgränsar samhällsviktiga verksamheter utifrån gemensamma metodkategorier snarare än branschspecifika klassificeringar som exempelvis SNI-koder.[32] Nedan presenteras huvudprinciperna för avgränsning som använts inom andra beredskapssektorer.

1. Samhällsviktig funktion och verksamhet

- Verksamheter definieras utifrån deras kritiska betydelse för samhällets grundläggande funktioner, exempelvis ekonomisk trygghet, betalningssystem, vård och omsorg, samt livsmedels- och vattenförsörjning.
- Fokus ligger på funktionell betydelse snarare än på specifik bransch eller sektor.
- Baseras till stor del på MSB:s benämning på sektorn, de ingående viktiga samhällsfunktionerna och de samhällsviktiga verksamheter som nämns.

2. Kritisk infrastruktur

- Aktörer identifieras utifrån deras roll i att upprätthålla samhällsviktig infrastruktur, exempelvis energiförsörjning, transporter och elektronisk kommunikation.

3. Risk- och konsekvensanalys

- Avgränsningar utgår från riskanalyser och sårbarhetsbedömningar som identifierar samhällsviktiga verksamheter vars bortfall skulle ha stora konsekvenser för samhället och vilka aktörer som är kan stödja upprätthållandet av verksamheten.
- Bedömningarna är scenariobaserade och inriktade på att minska sårbarheter och stärka krisberedskapen.
- Definitioner baseras på analyser av beroenden mellan olika samhällsviktiga system för att säkerställa kontinuitet i samhällsfunktionerna.

4. Kapacitet och geografisk spridning

- Prioritering sker av aktörer som har kapacitet att hantera kriser och snabbt kan återställa samhällsviktig verksamhet.
- Geografisk spridning används som kriterium för att säkerställa redundans och tillgänglighet över hela landet.

[31] Totalförsvar | Finansinspektionen

[32] Standard för svensk näringsgrensindelning (SNI) används för att klassificera företag och arbetsställen efter vilken verksamhet de bedriver. SNI är viktig för bland annat ekonomisk statistik.

5. Reglering och lagkrav[33]

- CER[34], NIS-direktivet[35] och lagstiftning kring totalförsvar och cybersäkerhet kan påverka vilka aktörer som omfattas.
- Vissa sektorer nämner lagstiftning som definierar vilka verksamheter som anses vara samhällsviktiga.[36]

6. Självskattning och bedömning

- Aktörer genomför självskattningar av sin verksamhet och anmäler sig som samhällsviktig verksamhet.

Mångfalden av metoder visar på att sektorerna sinsemellan gör olika och använder sig ibland av flera verktyg för att identifiera verksamheter och aktörer som är avgörande för att samhället ska fungera effektivt även vid allvarliga kriser. MSB har även utarbetat metodstöd för arbetet med identifiering av samhällsviktig verksamhet.[37]

1.5.2 Samverkansformer i befintliga sektorer

Samarbetet mellan myndigheter och näringslivet sker genom olika samverkansforum som bygger huvudsakligen på frivillighet mellan myndigheter och näringsliv för att dela information och förbereda åtgärder:

- Strukturerade samverkansforum
  - Exempel: SOES (Ekonomisk säkerhet), FSPOS (Finansiella sektorn), NTSG (Elektronisk kommunikation), BT POS (Transportsektorn).
  - Dessa forum samlar både offentliga och privata aktörer för att förebygga risker och hantera störningar.
- Informationsutbyte och riskbedömningar
  - Regelbundna samråd genomförs för att identifiera beroenden och hot.
  - Risk- och sårbarhetsanalyser (RSA) kartlägger sektorernas viktigaste processer och beroenden.
- Gemensamma övningar och beredskapsplaner
  - Flera sektorer genomför återkommande beredskapsövningar med privata företag för att säkerställa samordning vid kriser.
  - Trafikverket, Livsmedelsverket och Socialstyrelsen arrangerar övningar för att stärka krisberedskapen.

---

[33] I Lista med viktiga samhällsfunktioner - Utgångspunkt för att stärka samhällets beredskap | MSB nämns ett antal lagar som kopplar arbetet med viktiga samhällsfunktioner ex. Förordning (2022:524) om statliga myndigheters beredskap, Lag (1982:1004) om skyldighet för näringsidkare, arbetsmarknadsorganisationer m.fl. att delta i totalförsvarsplaneringen.
[34] Enligt CER-direktivet ska medlemsstaterna säkerställa förmågan hos samhällsviktig verksamhet att förebygga, motstå och hantera störningar eller avbrott i verksamheten. CER-direktivet, MSB
[35] NIS-direktivet ställer krav på informationssäkerhet och incidentrapportering för leverantörer av samhällsviktiga- och vissa digitala tjänster. NIS-direktivet, MSB
[36] Lagen om totalförsvar och höjd beredskap (1992:1403)
[37] Identifiering av samhällsviktig verksamhet: metod (MSB1408)

- Lagstiftning och regulatoriska krav
    - Exempelvis nämner PTS möjligheten att ålägga privata aktörer att medverka i den Nationella telesamverkansgruppen.[38]

I bilaga finns en genomgång av ett urval av de befintliga beredskapssektorernas arbete med avgränsningar av sin sektor, samverkansformer och involvering av näringslivet.

[38] Föreskrifter och allmänna råd (2022:11) om säkerhet i nät och tjänster | PTS Stärkt civil beredskap för elektronisk kommunikation – PTS formaliserar samverkan med privata aktörer | PTS

2. Nytt beredskapsområde för industri och handel

Både industri och handel är utpekade samhällsviktiga funktioner. I ett beredskapsperspektiv är deras funktion dels att kunna upprätthålla och ställa om produktion (till exempel tillverka bristvaror eller krigsmateriel), dels måste handeln kunna upprätthålla distribution och försörjning av nödvändiga varor till befolkningen och verksamheter. Utredningen En ny beredskapssektor konstaterar att en robust försörjning av industrivaror och tjänster är en förutsättning för flertalet andra viktiga samhällsfunktioner.[39] Om industrin inte kan producera eller leveranskedjor bryts, så drabbar det även exempelvis energiförsörjningen, hälso- och sjukvården och transportsektorn.

2.1 Viktiga samhällsfunktioner för industri och handel

Samhällsfunktionen industri definieras som förmågan att upprätthålla industriell verksamhet som andra viktiga samhällsfunktioner är direkt beroende av.[40] Industrisektorn tillhandahåller många av de varor, insatsmaterial och komponenter som andra sektorer är beroende av. Om industriproduktionen slås ut riskeras tillgången på allt från bränsle och livsmedel till sjukvårdsmateriel och tekniska system.

MSB[41] och utredningen En ny beredskapssektor[42] pekar på ett antal samhällsviktiga verksamheter inom industrin. Dit hör baskemikalier, drivmedel, tillverkning av fordon samt produktion av metaller, byggmaterial och stål.

Samhällsfunktionen handel ska upprätthålla försörjningen av varor och tjänster vilka är direkt nödvändiga för samhällsviktig verksamhet eller samhällets funktionalitet och som inte direkt ingår i en annan viktig samhällsfunktion. Detta sker exempelvis genom de samhällsviktiga verksamheterna grossistverksamhet, distribution, detaljhandel samt övrig försäljning.[43] Under pandemin och andra kriser har exempelvis leveranskedjornas robusthet utmanats där brist på vissa varor eller hamstring snabbt kan få samhällspåverkan.

Även utrikeshandel är en del av beredskapssektorn industri, bygg och handel. Förmågan att upprätthålla importen av nödvändiga varor samt export av produkter är av betydelse för landets försörjning. Exempelvis kan gränsöverskridande transporter, betalningssystem för internationell handel och globala dataflöden ses som samhällsviktig verksamhet för utrikeshandelsfunktionen.[44]

För att effektivt kunna analysera och strukturera sektorerna är det nödvändigt med tydliga avgränsningar. I nästa del diskuteras därför möjligheten att använda SNI-koder som metod för detta syfte.

---

[39] En ny beredskapssektor - för ökad försörjningsberedskap (SOU 2024:19)
[40] En ny beredskapssektor - för ökad försörjningsberedskap (SOU 2024:19)
[41] Lista med viktiga samhällsfunktioner - Utgångspunkt för att stärka samhällets beredskap | MSB
[42] En ny beredskapssektor - för ökad försörjningsberedskap (SOU 2024:19)
[43] Lista med viktiga samhällsfunktioner – Utgångspunkt för att stärka samhällets beredskap
[44] ibid

2.2 SNI som avgränsning och definition

Tillväxtverket är tydliga i sitt remissvar till utredningen, En ny beredskapssektor – för ökad försörjningsberedskap[45], att sektorn behöver definieras med tydliga avgränsningar för vad som menas med industri, bygg och handel.[46] Den föreslagna beredskapssektorn omfattar en stor mängd företag med olika verksamhet.

För att ringa in vilka delar av näringslivet som kan vara aktuellt att inkludera i beredskapsområde industri och handel använder vi inledningsvis SNI-koder. SNI (Standard för svensk näringsgrensindelning) är basen för mycket av statistiken kring näringslivet och är den svenska versionen av den europeiska näringsgrensstandarden NACE. Varje företag/arbetsställe tilldelas en eller flera SNI-koder som anger vilken typ av verksamhet de bedriver (till exempel 26.20 för tillverkning av datorer och kringutrustning, 46.41 partihandel med textilier).

Genom SNI-indelningen kan vi få statistik om verksamheter utifrån exempelvis hur många företag som ingår i olika branscher, vilken produktion företagen har, antal anställda och ägarförhållanden. Det är också möjligt att, i alla fall på branschnivå, belysa de överlapp som finns mellan beredskapssektorer.

Tidigare i rapporten har vi skrivit att det finns olika metoder för att definiera samhällsviktig verksamhet. En metodik som inte har använts i någon större utsträckning i andra beredskapssektorer är att utgå från SNI-koder. SNI har använts i en inledande analys av i en utredning av livsmedelsindustrin.[47] Vissa EU-regler och exempelvis NIS2-direktivet om nätverkssäkerhet, använder NACE-koder (EU:s motsvarighet till SNI) för att definiera vilka branscher som berörs.[48]

Beredskapssektorn industri, bygg och handel särskiljer sig mot andra sektorer genom det stora antalet branscher och företag som behöver inkluderas för försäkra sig om att de viktiga samhällsfunktionerna i andra sektorer kan upprätthållas. SNI-indelning gör det möjligt att ge en överblickbar bild av beredskapsområdena och analysera vissa aspekter som är viktiga för försörjningsberedskapen.

2.3 SNI-koderna som definierar industri och handel

Vår definition av industri och handel är SNI-avdelningarna B, C och G som täcker huvuddelen av industri- och handelssektorn. Inom dessa finns specifika verksamheter som är avgörande för försörjningsberedskapen. Samma definition har även använts i Tillväxtverkets rapport ”Hur kan EU:s industripolitik utformas i syfte att stärka svensk industris produktivitet och konkurrenskraft?”.[49] Denna definition täcker ekonomins varuproduktion och speglar industriell verksamhet (se exempelvis Statens energimyndighet 2022), i offentlig statistik (exempelvis Statistiska centralbyrån 2023) samt i näringslivets analyser av industrin

[45] En ny beredskapssektor - för ökad försörjningsberedskap (SOU 2024:19)
[46] Remissvar – En ny beredskapssektor för ökad försörjningsberedskap, SOU 2024:19
[47] Livsmedelsberedskap för en ny tid, SOU 2024:8 - Regeringen
[48] https://www.nis-2-directive.com/
[49] Tillväxtverkets rapport ”Hur kan EU:s industripolitik utformas i syfte att stärka svensk industris produktivitet och konkurrenskraft?”

(Industriekonomerna 2023)[50], liksom de delar inom handel som nämns som samhällsviktig verksamhet.

SNI-avdelningarna innefattar:

- Industri definieras som SNI-avdelningarna B och C, SNI-kod 5-33. Detta omfattar både råvaruutvinning och tillverkning av produkter, från maskiner och transportmedel till stål, kemikalier och elektronik.
- Handel definieras som SNI-avdelning G, SNI-kod 45-47. Detta säkerställer distribution av produkter genom grossister och detaljhandelsnätverk.

Under dessa SNI-avdelningar finns SNI-koder som definiera verksamheternas inriktning.

2.3.1 Industrins SNI-koder, 5–33

SNI-sektorerna B (Utvinning av mineral) och C (Tillverkning) är centrala för industrins beredskap. De omfattar SNI-koder 05–09 (gruvdrift och utvinning) samt 10–33 (tillverkning av varor, från livsmedel och textil till elektronik och fordon).

Ur beredskapssynpunkt är stora delar av de ingående SNI-koder avgörande:

Tabell 2 SNI Avdelning B (05–09)

SNI B	Utvinning av mineral
05	Kolutvinning
06	Utvinning av råpetroleum och naturgas
07	Utvinning av metallmalmer
08	Annan utvinning av mineral
09	Service till utvinning

[50] Tillväxtverkets rapport ”Hur kan EU:s industripolitik utformas i syfte att stärka svensk industris produktivitet och konkurrenskraft?”

Tabell 3 SNI avdelning C (10–33)

SNI C	Tillverkning (exempel)
10	Livsmedel (redan i livsmedelssektorn)
11–12	Dryck, tobak
13–15	Textil, kläder, läder (textil för sjukvård, skyddsutrustning, brandslang)
16–18	Trävaror, massa, papper (viktigt för förpackningar, bränslepellets, hygienartiklar)
19	Petroleumprodukter (såsom bränsle, smörjmedel, asfalt)
20	Kemikalier (gödsel, läkemedelsinsatsvaror, industrikemikalier, sprängämnen)
21	Läkemedel (ingår i hälsosektorn)
22	Gummi/plast (t.ex. däck, plastkomponenter)
23	Cement, glas, byggmaterial
24–25	Metallframställning och metallvaror (stål, aluminium, komponenter)
26	Elektronik, halvledare, kretskort, datorer
27	Elutrustning, generatorer, kablar
28	Maskiner, industriutrustning, jordbruksmaskiner
29	Motorfordon och trailertillverkning (lastbilar, fordon och komponenter)
30	Andra transportmedelstillverkning (fartyg, tåg, flygplan, stridsfordon)
31	Möbler, andra tillverkade varor
32	Medicinteknisk utrustning, skyddskläder, gasmasker
33	Installation och reparation av maskiner (viktig för upprätthållandet av produktion och fordons funktion)

2.3.2 Handelns SNI-koder, 45–47

SNI-avdelning G Handel, omfattar SNI 45 (handel och reparation av motorfordon), SNI 46 (partihandel/grossister) och SNI 47 (detaljhandel).

Ur ett beredskapsperspektiv är handel avgörande för att upprätthålla distribution, partihandel, detaljhandel och reparation av fordon i händelse av kris eller höjd beredskap.

Tabell 4 SNI Avdelning G (45-47)

SNI G	Handel; reparation av motorfordon och motorcyklar
45	Motorfordonshandel och reparation – inkluderar bränslehandel, bilverkstäder och försäljning av fordon.
46	Partihandel – distribuerar varor från producent till detaljist eller storförbrukare, inklusive medicingrossister, matgrossister, industrivarugrossister.
47	Detaljhandel – här finns dagligvaror (livsmedelssektorn) och apotek (hälsosektorn) samt handel med exempelvis kläder, elektronik, järnvaror, byggvaror och drivmedel.

Beroende på kris är inte all detaljhandel livsviktig, men butiksnätet kan användas för distribution av andra varor exempelvis skyddsutrustning eller livsnödvändiga förnödenheter. Handelssektorn som helhet bidrar också med lagerlokaler och logistiknätverk som kan användas i kris och höjd beredskap.

Det finns även utmaningar med att flera av de nu definierade branscher inom industri och handel ingår i andra beredskapssektorer.

2.3.3 Överlapp och beroenden med andra beredskapssektorer

Industri- och handelsfrågorna hanteras fragmentariskt inom andra sektorer och forum. Vissa delar av industrin och handeln inkluderas indirekt.

Livsmedelsindustrin och dagligvaruhandeln hanteras inom livsmedelssektorn (bland annat SNI 10 och 47, livsmedel) är integrerade i livsmedelssektorns planering. Livsmedelsverket samverkar med livsmedelsföretag, matgrossister, butikskedjor med flera för att trygga matförsörjningen.

Energirelaterad industri exempelvis SNI 19 (oljeraffinering) och bränslehandel har inordnats under energiförsörjningssektorn. Energimyndigheten arbetar med oljebolag och drivmedelsleverantörer kring beredskapslagring av bränsle och krisdistribution. Även raffinaderier och bränsledistribution är kritiska verksamheter som omfattas av sektorns riskanalyser.[51]

Läkemedelsindustrin och apotek omfattas av hälsosektorns arbete (SNI 21 läkemedel). Sverige har bland annat en läkemedelsberedskapsplan som innefattar läkemedelsföretag och distributörer. Här finns lagkrav på lagerhållning för vissa läkemedel, och under pandemin sattes särskilda grupper upp för att säkra sjukvårdsmateriel.

Transport och logistikföretag (till exempel rederier, åkerier, hamnoperatörer) hanteras inom transportsektorn. Trafikverket och Transportstyrelsen planerar för att prioritera transporter av samhällsviktiga varor under kris och krig. Fokus ligger på transportinfrastrukturen.

[51] En ny beredskapssektor - för ökad försörjningsberedskap (SOU 2024:19)

Telekomföretag och vissa teknikleverantörer ingår i Elektroniska kommunikationer och post.

Industri och handel är även beroende av stödtjänster i andra sektorer, exempelvis:

- Sektion H (Transport och magasinering), där transporter utgör en egen beredskapssektor.
- Sektion J (Informations- och kommunikationsföretag), exempelvis programvaruföretag som levererar kritiska system till industrin.
- Sektion M (Juridik, ekonomi, vetenskap och teknik). Forskning, tekniska konsulter och provning är betydelsefulla för innovation och säkerhet.

I ett tilläggsdirektiv till Utredningen om näringslivets försörjningsberedskap ska formerna för en återetablerad byggnads- och reparationsberedskap utredas. Bland annat lyfts i direktivet att vissa materiel och kompetenser är specifika för enskilda sektorer i beredskapssystemet, medan andra är gemensamma och behöver planeras och fördelas mellan sektorer i ett läge av höjd beredskap.[52] Detta kan ge upphov till fler överlappningar med andra sektorer.

Industri och handel är tätt länkat med flera andra beredskapssektorer, såsom livsmedelsförsörjning, energiförsörjning, hälsovård, transport och kommunikation. Dessa överlappningar innebär både möjligheter och utmaningar som kräver väl definierad ansvarsfördelning för att underlätta både den egna sektorns utveckling liksom tvärsektoriell samverkan.

2.4 Branschorganisationer och SNI

Branschorganisationer spelar en viktig roll i beredskapsarbetet genom att representera och koordinera företag inom en bransch. Deras kunskap om företagen inom sin bransch kan stödja tvärsektoriell samverkan och identifieringen av samhällsviktiga verksamheter. Samverkan med branschorganisationerna kan vara en väg att nå näringslivet samlat och möjliggöra snabb spridning av information.

Utifrån en genomgång av ett urval av branschorganisationer inom huvudsakligen industriområdet visar det sig att de i regel inte använder SNI-koder som en definition, utan snarare har en mer öppen tolkning av branscher.[53] Hur en lämplig avgränsning kan se ut baserat på SNI-koder behöver stämmas av med branschorganisationerna.

En observation är att flera av de branschorganisationer som undersökts samlar företag vars verksamheter finns inom vår definition av industri- och handel (SNI 5–33, 45–47). Men de har även medlemmar som ligger inom närliggande branscher, till exempel inkluderar Innovationsföretagen och Teknikföretagen tjänsteföretag med

[52] Tilläggsdirektiv till Utredningen om näringslivets försörjningsberedskap (N 2022:08) - Regeringen.

[53] Följande branschorganisationer ingår i genomgången: Byggmaterialindustrierna Gröna arbetsgivare, Ikem (Innovations- och kemiindustrierna), Industriarbetsgivarna, Innovationsföretagen, Jernkontoret, Byggmaterialindustrierna, SBMI (Sveriges Bergmaterialindustri), Skogsindustrin, SOFF (Säkerhets- och försvarsföretagen), Svemin, Teknikföretagen, TMF (Trä- och möbelföretagen)

SNI-koder som IT-konsultverksamhet (62) och teknisk konsultverksamhet (71). Skogsindustrin involverar både skogsbruk och delar av tillverkningsindustrin.

Genomgången av branschorganisationer visar även på betydande överlapp mellan beredskapssektorernas indelning, då en beredskapssektor kan hamna i olika branschorganisationer.

Branschorganisationerna i genomgången är medlemmar i Svenskt Näringsliv som samordnar frågor som är gemensamma för medlemmarna.[54] Svenskt Näringsliv organiserar över 60 000 företag[55] inom olika branscher och kan gemensamt täcka större delar av beredskapsområdet industri och handel. I detta sammanhang kan branschorganisationer vara en väg för att effektivisera samverkan med näringslivet.

2.5 För- och nackdelar med SNI-koder för beredskapsområden

SNI-koder erbjuder ett effektivt grundverktyg för definieringen av beredskapsområden. Utifrån genomgången av SNI-koder för industri och handel framkommer det både fördelar och nackdelar med att använda dessa som avgränsning och definiering av beredskapsområde industri och handel.

2.5.1 Fördelar med SNI-koder

Några av fördelarna med SNI är:

- **Standardisering:** SNI är en vedertagen standard som gör att godtycke vid avgränsning kan undvikas. De flesta aktörer känner till att branschindelning kan göras utifrån SNI-koder. Det underlättar kommunikation, både nationellt och i EU-sammanhang. Standardisering gör även statistik jämförbar.
- **Tydlighet:** Att referera till SNI i föreskrifter eller beslut får ger en skarp definition som kan tillämpas i tillsyn eller stödgivning. Inom EU pekas i vissa fall branscher ut genom NACE-indelningen.
- **Identifiering av företag:** Myndigheter kan ta fram statistik och listor över alla företag inom en viss SNI-kod via register hos SCB eller Bolagsverket. Det gör det möjligt att nå ut med information till rätt företag och genomföra analyser.
- **Samverkan inom branscher:** Företag är ofta organiserade i branschföreningar som stämmer relativt väl överens med SNI-koder vilket kan underlätta kontakter och samverkan.

2.5.2 Nackdelar med SNI-koder

Det finns även ett antal nackdelar förknippade med att använda SNI som avgränsning och definiering av beredskapsområden.

[54] Svenskt Näringslivs årsredovisning 2023
[55] Svenskt näringsliv

- **Risk att viktiga aktörer exkluderas:** SNI ger en grov indelning efter verksamhet. Vissa företag har flera verksamheter eller hamnar i en annan kategori trots att de utför en produkt i en särskild bransch. Ett företag som utvecklar mjukvara för industristyrning registreras under SNI-J (Informations- och kommunikationsverksamhet) och skulle hamna utanför industrisektorn, trots att deras produkt är kritisk för industrins drift. Att strikt utgå från SNI riskerar missa aktörer som inte passar in exakt i en viss SNI-kod men är ändå vitala för försörjningskedjan.
- **Variation inom SNI-koder:** Inom en SNI-kod finns både kritiska och mindre kritiska verksamheter. Utifrån kris kan olika företag vara aktuella utifrån ett produktionsomställningsperspektiv.
- **Svårighet att fånga dynamiska branscher:** Nya affärsmodeller kan göra SNI mindre träffsäker. Exempel: e-handelsplattformar, som ibland hamnar under datatjänster snarare än detaljhandel). SNI revideras relativt sällan. SNI 2007 är den som används nu, en ny revidering är på gång 2025 för att bättre spegla företagens verksamhet.[56]
- **Tvärsektoriella branscher:** Vissa SNI-koder är tvärsektoriella. SNI 26 (datorer, elektronikvaror och optik), produkterna är kritiska för både kommunikation, försvar och industri. Tvärsektoriell tillhörighet kan leda till en oklar ansvarsfördelning.
- **Administrativ börda:** Att strikt använda SNI leder till att ett stort antal företag inkluderas formellt i sektorn. SNI 5-33 (bas- och tillverkningsindustri) omfattar 55 000 företag och handel cirka 100 000 företag.[57]

2.6 Sammanfattning

Industri och handel är samhällsviktiga funktioner som är avgörande för samhällets funktionalitet och beredskap. Industrin ska kunna upprätthålla och ställa om produktion under kris eller höjd beredskap, medan handeln ansvarar för distribution och försörjning av nödvändiga varor. Utan en robust industriell produktion och fungerande leveranskedjor påverkas andra samhällssektorer negativt, såsom hälso- och sjukvård, energiförsörjning och transporter.

Att avgränsa industrin och handeln med hjälp av SNI-koder ger en standardiserad indelning av näringslivet, skapar tydlighet och effektivitet i statistikinsamling och analys men medför även utmaningar.

Definitionen av industri omfattar SNI-koderna 05–33 (utvinning och tillverkning) och handel omfattar SNI-koderna 45–47 (motorfordonshandel, partihandel och detaljhandel). Dessa koder täcker huvuddelen av industri- och handelssektorns verksamhet.

---

[56] SNI 2025
[57] SCB och En ny beredskapssektor - för ökad försörjningsberedskap (SOU 2024:19))

Det finns dock överlapp och beroenden med andra beredskapssektorer som energi, livsmedel, hälsosektorn, transport och kommunikation, vilket ställer krav på tydlig ansvarsfördelning och samverkan.

Branschorganisationer kan spela en central roll i att koordinera företag inom industri och handel och möjliggöra effektiv informationsspridning och tvärsektoriell samverkan. Dock använder de oftast inte SNI-koder strikt, vilket innebär att avgränsningar bör göras i samråd med branschorganisationerna.

Användning av SNI-koder har både fördelar och nackdelar. Fördelarna inkluderar standardisering, tydlighet och enklare identifiering av relevanta företag och verksamheter. Nackdelarna handlar om risken att viktiga aktörer exkluderas, variation inom SNI-koderna, svårigheter att fånga dynamiska branscher och administrativ börda från det stora antalet företag som skulle inkluderas i beredskapsområdena.

Sammanfattningsvis erbjuder SNI-indelningen ett praktiskt verktyg för att strukturera och analysera industrins och handelns branschstruktur och kan ge statistik om antal företag som ingår i olika branscher, vilken produktion företagen har, antal anställda och ägarförhållanden. Det är också möjligt att belysa en del av de överlapp som finns mellan beredskapssektorer.

För att fördjupa analysen och identifiera samhällsviktig verksamhet behöver vi dock kompletterande verktyg och metoder. I nästa kapitel tar vi fokus på nationalräkenskaperna för att belysa flöden och beroenden för industrin.

3. Strukturer och beroenden i ekonomin

Tidigare i rapporten har vi använt SNI-koder för att definiera och avgränsa de branscher som utgör industri och handel – ett ramverk som underlättar identifieringen av relevanta verksamhetsområden i beredskapssektorn. Vi landade i en bred definition som innefattar verksamheter inom SNI-koder 5–33 för industrin och 45–47 för handel. Genom att använda SNI-koder får vi en klar bild av vilka verksamheter som ingår i dessa sektorer och hur de kan kategoriseras utifrån deras huvudsakliga ekonomiska funktioner.

Med utgångspunkt i de perspektiv som lyfts fram inom försörjningsberedskap blir det viktigt att beskriva de strukturer och beroenden som finns inom svensk industri och handel samt ekonomin som helhet. Det finns många aspekter av sektorerna som blir viktiga att studera och förstå, både flöden, beroenden, tekniker, kompetenser, med mera.

En viktig fråga att svar på är: ”vad behöver vi veta för att upprätthålla samhällsviktig verksamhet i basindustri och tillverkningsindustri?”. I detta kapitel närmar vi oss den frågan utifrån delfrågorna:

- Vad ryms inom sektorerna industri och handel?
- Vad produceras?
- Vem producerar?
- Vem använder vad?
- Vilka konkurrenssituationer föreligger om insatsvaror?
- Vilka insatsvaror finns inhemskt och vad bygger på import?
- Vilka flöden är centrala och vilka andra begränsningar finns?

Vi inleder kapitlet med en översiktlig genomgång av branscherna inom bas- och tillverkningsindustrin; för att sedan gå in på djupet i vilken statistik som finns i nationalräkenskapernas tillgångs- och användningstabellerna.

3.1 Övergripande statistik om företag i beredskapsområde industri

Det finns i dagsläget (2022) drygt 55 000 företag inom industrin, SNI 5 - 33. De senaste tio åren har antalet industriföretag ökat med 1 700, se figur 1.

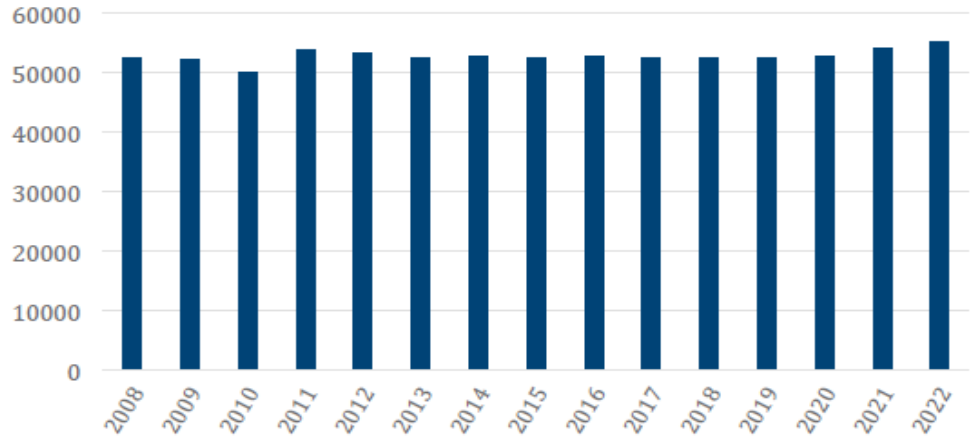

Figur 1 Antal företag inom industrin, 2008-2022. SCB företagsdatabasen.

Drivande bakom utvecklingen är en ökning av företag i tillverkningsindustrin. Antalet företag inom basindustrin har däremot minskat och utgör nu 15 procent av det totala antalet företag i industrin. Totalt finns det drygt 520 000 anställda i industrin.

Det största antalet företag finns inom tillverkning av metallvaror och reparation och installation av maskiner, se Figur 2.

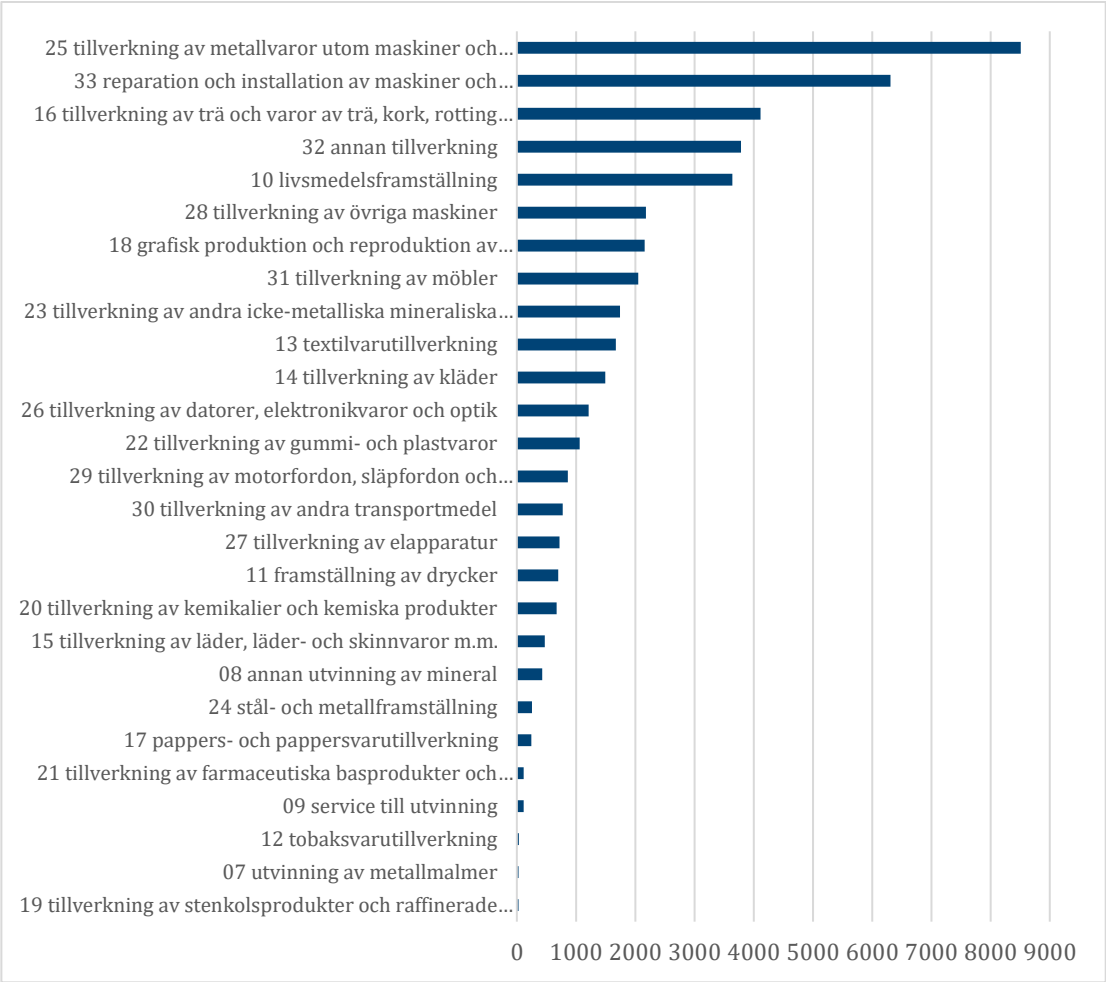

Figur 2 Antal företag, basindustri och tillverkningsindustri, 2022

Medan antalet industriföretag har ökat har totalt antal anställda i industrin däremot minskat. Industrin hade 29 000 färre anställda 2021 jämfört med 2012. Detta motsvarar en minskning med 5 procent. Störst procentuell minskning står basindustrin för, där antalet anställda har minskat med 8 procent. Den största ökningen gällande antalet anställda återfinns i fordonsindustrin som ökat antalet anställda med 10 000 anställda sedan 2012 och har totalt 70 000 anställda, se Figur 3.

De branscher som vi tidigare identifierat som industri och som vuxit mest de senaste tio åren sett till antal anställda är fordonsindustrin och kemi-, läkemedel- och petroleumindustrin. Dessa har tillsammans med maskinindustrin ökat med 18 000 anställda 2021 jämfört med 2012.

Figur 3 Antal anställda, basindustri och tillverkningsindustri, 2022

Små företag utgör den allra största delen av antalet företag uppdelat på storleksklass, se Figur 4. Varannan anställd i industrin arbetar i små- och medelstora företag, Inom basindustrins branscher är andelen som jobbar i små- och medelstora företag låg.

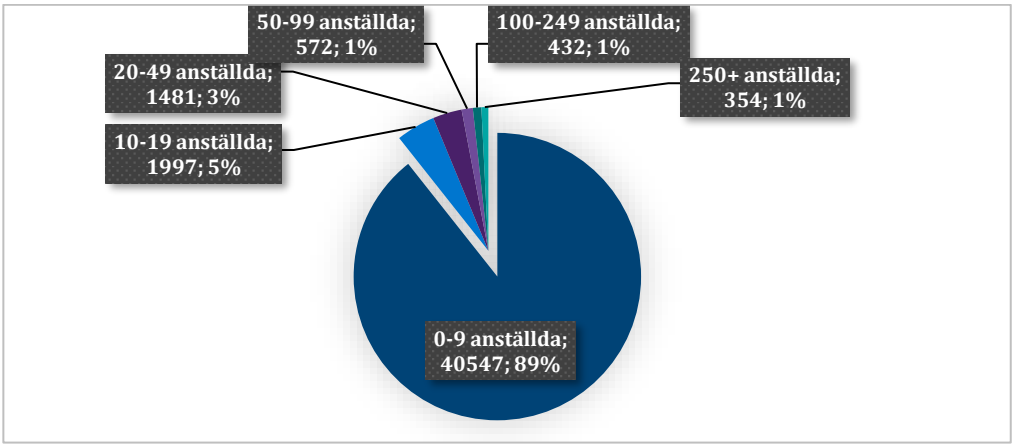

Figur 4 Antal företag utifrån storleksklasser, bas- och tillverkningsindustri, 2022

Inom tillverkningsindustrin är andelarna högre men i vissa branscher inom tillverkningsindustrin dominerar de större företagen. Högst andel anställda i små- och medelstora företag finns i gummi- och plastindustrin med 85 procent. Lägst andel anställda i små- och medelstora företag finns inom fordonsindustrin med

endast 16 procent. I andra viktiga branscher för industrin så som maskinindustrin arbetar 41 procent i små- och medelstora företag.

Trots nedgångarna i antalet anställda har förädlingsvärdet ökat kraftigt under perioden. I industrin som helhet har förädlingsvärdet ökat med 40 procent sedan 2012. Störst ökning står basindustrin för där förädlingsvärdet har ökat med 74 procent under samma tidsperiod. I tillverkningsindustrin har förädlingsvärdet ökat med 36 procent. Trots att antalet anställda i basindustrin endast utgör 21 procent av industrin, utgör basindustrins förädlingsvärde 28 procent av det totala förädlingsvärdet i industrin.

Industrins andel av Sveriges BNP är omkring 20 procent. I denna andel ingår den produktion som efterfrågan på industrins produkter genererar, både direkt och indirekt bland industrins leverantörer inom Sverige. Under de senaste åren har basindustrins andel av BNP dessutom ökat. Till skillnad från teknikindustrin baseras basindustrins produktion i relativt hög grad på inhemska råvaror och produktionsresurser, alltså i mindre grad på globala värdekedjor. Basindustrin är med andra ord mindre beroende av att importera insatsvaror för sin produktion i Sverige.[58]

3.2 Flöden och beroenden inom industrin

De interna beroendena och de värdekedjor som binder samman industrisektorer och produktgrupper framträder i tillgångs- och användningstabellerna. Genom att använda oss av tillgångs- och användningstabellerna i nationalräkenskaperna får vi ett bra komplement till den SNI-baserade statistiken. Detta ger en djupare kvantitativ inblick i hur ekonomiska flöden och beroenden ser ut mellan de olika delarna inom industri och handel. På så sätt blir det möjligt att kartlägga kritiska länkar i värdekedjorna, vilket är avgörande för att säkerställa en robust beredskap inom sektorn.

Genom att matcha avgränsningen utifrån SNI-koder med de industrisektorer och specifika produktgrupper nationalräkenskaperna använder kan vi:

- Kartlägga vilka produktgrupper som finns i respektive bransch,
- analysera beroendeförhållanden mellan industrisektorer, samt
- identifiera kritiska produkter där störningar i produktflöden kan få omfattande konsekvenser.

När ett värdeflöde är starkt koncentrerat, eller när en viss bransch framstår som en central nod i ett nätverk av beroenden, kan detta indikera att verksamheter inom den branschen har en särskild betydelse för att upprätthålla viktiga samhällsfunktioner.

Exempelvis visar tabellerna att produktionen av stål inte är en isolerad process, utan fungerar som en nyckelkomponent i flera värdekedjor. Stålproduktionen levererar insatsvaror till en rad andra branscher, såsom fordonsindustrin, maskinindustrin och infrastrukturproduktion. Ett eventuellt avbrott i stålförsörjningen kan snabbt få spridningseffekter då andra sektorer, som är beroende av stål för sina produkter, drabbas av störningar.

[58] Industriekonomerna, 2023

På liknande sätt kan analysen av kemikalieflöden ge insikt i hur denna sektor understöder viktiga samhällsfunktioner. Kemikalieproduktionen utgör ofta grunden för tillverkning av läkemedel, konstgödsel och andra strategiska produkter. Även om volymen i vissa kemikalieflöden kan vara relativt liten, kan insatsvaror inom detta segment vara oumbärliga för kritiska tillverkningsprocesser. Ett avbrott i leveransen av en specifik kemikalie kan därför få omfattande konsekvenser för flera sektorer där alternativa insatsvaror inte finns.

3.3 Nationalräkenskapernas tillgång- och användningstabeller visar strukturen i ekonomin

Med utgångspunkt i de tillgångs- och användningstabeller som SCB publicerar som en del av nationalräkenskaperna kan vi studera relationer vad gäller tillgång och efterfrågan hos industrisektorer. Tabellerna registrerar de kopplingar som finns mellan sektorerna i ekonomin och de produkter som produceras, inklusive deras produktion och konsumtion av intermediära varor och tjänster. Den slutliga konsumtionen samt exporter till utlandet registreras också. Likaså registreras hushållens intäkter av löner och kapital samt import av varor till produktion och konsumtion.

Tabellerna kan användas för att analysera flödena inom en ekonomi eller för att dra slutsatser om vad som händer om delar av ekonomin utsätts för utbuds- eller efterfrågeförändringar. Ofta bygger sådana studier på att beräkna så kallade multiplikatorer som bygger på länkarna i ekonomin, inte bara direkta samband utan även indirekta relationer. Direkta relationer visar hur sektorerna hänger ihop i ett första led, indirekta effekter tar hänsyn till fler led bakåt i kedjan.

När tabellerna används på detta sätt benämns det ofta som en input/output-analys. Intresset för input/output-analys (I/O) har ökat på senare år. Inte minst eftersom flera frågor som idag är helt centrala i samhällsdebatten – såsom utsläpp av växthusgaser, globalisering och företagens globala värdekedjor – kan studeras med hjälp av I/O-analys. Varu- och tjänsteproduktion idag är tätt sammanflätad i värdekedjor och därmed ömsesidigt beroende. Det gör att traditionell statistik ger en delvis missvisande bild av Sveriges ekonomi. För basindustrin är det extra tydligt hur branschens betydelse för ekonomin som helhet underskattas men genom att utgå från I/O-analys som tar hänsyn till branschens hela värdekedjor kan detta visas tydligt. Med hjälp av I/O-analys kan dock en mer rättvisande bild erhållas – som fångar upp såväl direkta som indirekta effekter i värdekedjorna.[59]

3.4 Tillgång och användningstabellerna ur ett beredskapsperspektiv

Både input-output tabellen och tillgång- och användningstabellerna är uppbyggda som stora matriser som visar de ekonomiska flödena mellan olika sektorer och produkter i den svenska ekonomin. De visar även användningen av kapital, arbetskraft, vilket förädlingsvärde som skapas, liksom import och exportstrukturer. Även hushållens konsumtion och lagerförändringar går att studera (även över tid).

[59] Industriekonomerna, 2023

I de publicerade tabellerna för ett land visas ekonomin i termer av antingen sektorer eller produkter. Bakom dessa tabeller ligger så kallade tillgångs- och användningstabeller som visar hur sektorer producerar flera olika produkter med hjälp av sina insatsvaror.

Industrins flöden kan följas både uppströms och nedströms. Produkter produceras (ofta) av en sektor som definierats utifrån just den produkten – men de produceras också av företag i andra sektorer.

I tabellerna framgår både hur exempelvis importerade insatsvaror används inom en industri, och hur de som producerar dessa insatsvaror i sin tur har varit beroende/använt importerade insatsvaror. Ett beroende är inte självklart, det kan bero på att importerade varor är billigare än nationellt tillgängliga varor. Tabellerna kan visualiseras som komplexa flöden mellan olika sektorer och de produkter som de producerar, men alla dessa flöden finns dokumenterade i två matriser – tillgångs och användningstabellen.

3.4.1 Vad visar analysen?

En analys av de 18 industrisektorer vi har identifierat (dessa motsvarar vår definition utifrån SNI-koder 5-33) visar att de både är viktiga för varandras produktion, såväl som för att andra delar av samhället ska fungera. Många flöden är kända så som användandet av stål, cement och andra byggmaterial för bygg och anläggningsverksamhet. Liksom det beroende som finns inom många sektorer av raffinerade petroleumprodukter och energi i andra former. Även gummi och plastvaror är viktiga för många sektorer, liksom mineraler, kol och gas.

Ett av de viktigaste beroendena inom den svenska ekonomin, som är välkänt men som ändå kan användas för att illustrera de aspekter som måste beaktas vid en beredskapsanalys är det av kemikalier och kemiska produkter. För exempelvis produktionen av farmaceutiska basprodukter och läkemedel utgör just användningen av kemikalier ca 25 % av de insatsvaror som behövs. Men kemikalier utgör också över 10 % av insatsvarorna i många andra produktionsprocesser, så som de för gummi, livsmedel, textilier och pappersprodukter och förpackningar. Alla mycket centrala vid kriser.

Något som vi också kan analysera genom input-output tabellen, genom att studera den del som fångar de inhemska flödena och den del som fångar de importerade flödena, är vilka sektorer som använder svenska insatsvaror och vilka som är mer beroende av import. Många sektorer kan skaffa en stor del av sina insatsvaror från inhemska leverantörer, och gör så eftersom det är ekonomiskt fördelaktigt, minskar transportkostnaderna liksom sårbarheten vid globala produktionsstörningar. Samtidigt visar analysen att importberoendet är stort inom många sektorer och att både bas och tillverkningsindustrier ofta har en eller två insatsvaror där importen utgör en mycket stor del av de insatsvaror som används. Om detta tyder på ett stort beroende som måste hanteras vid en kris, eller om valet av utländska källor är på grund av pris eller kvalitet vet vi inte utan en djupare analys. Men det betyder att det kan finnas för lite inhemska produkter om dessa flöden ska ersättas.

Att redan nu peka ut vilka industrier, eller delar av industrier, som utgör samhällsviktig verksamhet är för tidigt. Men utifrån analysen nedan kan vi se att det åtminstone föreligger stora beroenden både nationellt och internationellt vad gäller användandet av kemikalier och kemiska produkter, många råvaror så som stål och byggmaterial (inklusive cement), samt att det är det komplexa ekonomiska system

av tillgång och användning av olika varor och tjänster skapar utmaningar i att upprätthålla produktion vid eventuella kriser eller krig.

Nedan följer en fördjupad förklaring av de två tabellerna samt exempel på analyser som kan göras.

3.4.2 Tillgångstabellen visar vilka produkter som finns i ekonomin

Tillgångstabellen visar tillgången av produkter och vilka sektorer som producerar dem som en huvudsaklig eller sekundär, tertiär produkt och så vidare. Tabellen visar vad som levereras av en viss produkt från svenska källor (sektorer) och vad som därmed finns tillgängligt att användas som intermediär produkt. Utöver detta utläses vad som måste importeras av den sammansatta produkten från källor utomlands (inom EU såväl som utanför EU). Djupare analyser av importflöden utifrån ursprungsländer måste kompletteras via andra källor.

Tabell 5 Schematisk uppbyggnad av tillgångstabellen.

Produkt	Sektor A	Sektor B	Sektor C	Import	Total tillgång av produkt
Produkt A	Flöde från industri A	Flöde från industri B	Flöde från industri C	Import av A	Total mängd A i Sverige
Produkt B	…	…	…	…	
Produkt C	…	…	…	…	…

Tabellen är uppbyggd som en stor matris med industrisektorer och produkter, och aggregerar informationen till 127 sektorer och 65 produkter. Siffror som redovisas i tabellerna är hämtade från den fullständiga matrisen.

Ett exempel på den information som går att sammanställa från tillgångstabellen är således vilka olika industrier som producerar alla de olika produkter som definierats som en del av ekonomin.

En analys av de 18 industrisektorer, som motsvarar de som vi identifierat som industri tidigare, visar att det finna många produkter som är ”heterogena” och där en ansenlig mängd av de värden som produceras (den tillgång till produkten som produceras i Sverige) finns utspridd över många olika sektorer. Det handlar dels om situationer då industrier klassificeras i en sektor trots att de har en bred verksamhet och även spänner över andra sektorer, men också om situationer där biprodukter, restprodukter och liknande utgör stora och viktiga flöden från en industri som är inriktad på att producera något annat.

Ett av de tydligaste exemplen, som illustreras i Tabell 6, är kemikalier och kemiska produkter där åtta andra sektorer skapar värden vardera över 1 miljard kronor och tillsammans till ett värde av ca 35 miljarder kronor. Att jämföra med den primära sektorn som producerar sådana produkter till ett värde av ca 89 miljarder kronor.

De sektorer som producerar kemikalier och kemiska produkter är framför allt farmaceutiska basprodukter och läkemedel, stenkolsprodukter och raffinerade petroleum, stål och metallframställning, pappers och pappersvarutillverkning och livsmedel och dryckesframställning. Exakt vilka typer av kemikalier det handlar om

har vi inte gått in på djupet och studerat inom ramen för denna rapport. Men, för att i förlängningen bygga upp ett beredskapsansvar utifrån samhällsviktig verksamhet behöver vi förstå vilka aktörer som bidrar till denna samhällsviktiga verksamhet – och hur strukturer bäst kan byggas upp och hanteras för att säkerställa viktiga flöden.

Tabell 6 Exempel – information ur tillgångstabellen för produktionen av kemikalier och kemiska produkter.

Producerande sektorer	Kemikalier och kemiska produkter (miljoner kr)
Livsmedels och dryckes- framställning	2 116
Pappers och pappersvarutillverkning	2 840
Tillverkning av stenkolsprodukter och raffinerade petroleumprodukter	10 667
Tillverkning av kemikalier och kemiska produkter	88 730
Tillverkning av farmaceutiska basprodukter och läkemedel	14 628
Tillverkning av andra icke-metalliska mineraliska produkter	1 085
Stål- och metallframställning	3 417
Annan tillverkning	1 095
Övriga sektorer (med tillverkning av kemiska produkter under en miljard per år)	Ca 2 545
Produktion i Sverige	127 123
Import EU	109 701
Import övriga världen	40 939
Total tillgång	277 763
Produktion i Sverige/Total tillgång	46%

Tillgångstabellen kan också användas för att studera importen, både vilka varor och tjänster som importeras från EU och vad som importeras från resten av världen. Det går således att skapa sig en god överblick över Sveriges självförsörjningsgrad, en information som även kan relateras till hur mycket som exporteras av varan varje år.

För exempelvis kemikalier och kemiska produkter så uppgår importen från EU-länder till över 100 miljarder kr, från resten av världen till över 40 miljarder kr, och den svenska självförsörjningsgraden landar på enbart 46 %. Sverige är en liten öppen ekonomi, och det återspeglas i de flesta av de sektorer som är viktiga inom industri i händelse av kris eller krig. För vissa sektorer så som trävaror och papper är dock självförsörjningen över 80 %, och för stål och livsmedlen över 60%. Här finns dock importberoenden i andra led av produktionsprocesserna i form av bland annat just kemiska produkter.

3.4.3 Användningstabellen är nyckeln för att förstå vilka beroenden som finns av insatsvaror

Användningstabellen visar vilka produkter som olika sektorer använder.

Med hjälp av användningstabellen kan vi svara på frågor om vilka delar av den svenska ekonomin som är beroende av insatsvaror från olika industrisektorer. Men också vilka insatsvaror som är kritiska för att just denna industri ska kunna fortsätta sin egen produktion. Vi kan studera huruvida insatsvaror ter sig som kritiska (relativt sett) och vilka som använder stora mängder (värden) av det som finns. Dessutom finns det information om vilka industrier som importerar olika insatsvaror – på SNI 2-siffernivå – vilken kan öppna upp för djupare analyser av importberoenden - med hjälp av sektorsräkenskaper eller direkta kontakter.

Även denna tabell är en stor matris som alltså visar hur industrier (sektorer) använder olika produkter som insatsvaror; inklusive arbetskraft och kapital. Tabellen är strukturerad på samma vis som tillgångstabellen.

Tabell 7 Schematisk uppbyggnad av användningstabellen.

	Sektor A	Sektor B	Sektor C	Export	Total användning av produkt
Produkt A	Användning av produkt. A	Användning av produkt. A	Användning av produkt. A	Export av A	Total användning A
Produkt B	Användning av produkt. B	…	…	…	
Produkt C	Användning av produkt. C	…	…	…	…
Kostnader för löner					
Skatter					
Kapital					
Förädlingsvärde					
Produkt. Värde	Produkt. Värde ind. A	…	…	…	…

Ett av de perspektiv som kan analyseras med hjälp av informationen i tabellen är vilka insatsvaror, exempelvis från bas och tillverkningsindustri, som är viktiga produkter i andra sektorers produktion. I Tabell 8 visar vi ett exempel där vi tagit fram just denna information för fyra olika sektorer i ekonomin.

Tabell 8 Viktiga intermediära produkter i andra sektorers produktion.

Produkter från bas och tillverkningsindustrier	Exempel på sektorer och vilken vikt insatsvaran från industrin har i deras produktionsprocess. ”Tillverkning av farmaceutiska basprodukter och läkemedel”	Exempel på sektorer och vilken vikt insatsvaran från industrin har i deras produktionsprocess. ”Tillverkning av gummi- och plastvaror”	Exempel på sektorer och vilken vikt insatsvaran från industrin har i deras produktionsprocess. ”Vattenförsörjning”	Exempel på sektorer och vilken vikt insatsvaran från industrin har i deras produktionsprocess. ”Jordbruk och jakt”
Mineral	0%	0%	2%	1%
Framställda livsmedel	1%	0%	0%	17%
Textilvaror och kläder	0%	1%	0%	0%
Trä och varor av trä, kork, rotting o.d. utom möbler	0%	1%	0%	0%
Papper- och pappersprodukter	2%	4%	0%	0%
Stenkolsprodukter och raff. petroleumprodukter	0%	1%	1%	10%
Kemikalier och kemiska produkter	25%	38%	9%	10%
Farmaceutiska basprodukter och läkemedel	18%	0%	0%	0%
Gummi- och plastvaror	5%	15%	3%	0%
Andra icke-metalliska mineraliska produkter	1%	0%	1%	2%
Stål- och metallvaror	0%	2%	3%	1%
Metallvaror utom maskiner och apparater	0%	3%	16%	1%
Datorer, elektronikvaror och optik	2%	3%	1%	0%
Elapparatur	1%	0%	1%	0%
Övriga maskiner	2%	1%	1%	1%
Motorfordon, släpfordon och påhängsvagnar	0%	0%	0%	0%
Andra transportmedel	0%	0%	0%	0%
Reparation och installation av maskiner och apparater	0%	2%	2%	3%

Ytterligare ett perspektiv kan studeras med hjälp av användningstabellen är vilka sektorer som använder mycket av de insatsvaror som finns tillgängliga, både svenska varor och sådant som importeras. Om importerna tas bort från alla flöden kan vi studera den ”konkurrens” som finns kring de insatsvaror som kommer från svenska leverantörer.

Det är tydligt att för exempelvis kemikalier (men också för andra varor) så är det många sektorer som är starkt beroende av dessa leveranser. De tabeller som finns i nationalräkenskaperna kan svårligen illustreras i rapportformat, men en analys av data från användningstabellen exklusive importen för exempelvis produkten ”kemikalier och kemiska produkter” kan illustreras som ett utsnitt från tabellen. Vi ser i tabell 6 att just kemikalier och kemiska produkter utgör en mycket viktig nationellt producerad insatsvara med stora värden som används av nästan alla sektorer som utgör bas och tillverkningsindustrin.

Tabell 9 Exempel på sektorer som använder svenska leveranser av insatsvaran kemikalier och kemiska produkter

Användande sektorer	Kemikalier och kemiska produkter (miljoner kr), inhemska leveranser
Jordbruk och jakt samt service i anslutning härtill	7 718
Skogsbruk	1 065
Utvinning av mineral	1 663
Livsmedelsframställning (inklusive drycker)	3 867
Textilvarutillverkning, Tillverkning av kläder	1 356
Tillverkning av trä och varor av trä, utom möbler	1 797
Pappers- och pappersvarutillverkning	13 042
Tillverkning av stenkolsprodukter och raff. Petroleumprod.	7 358
Tillverkning av kemikalier och kemiska produkter	29 474
Tillverkning av farmaceutiska basprodukter och läkemedel	31 988
Tillverkning av gummi- och plastvaror	15 716
Tillverkning av andra icke-metalliska mineraliska produkter	2 307
Stål- och metallframställning	2 138
Tillverkning av metallvaror utom maskiner och apparater	4 073
Tillverkning av datorer, elektronikvaror och optik	1 209
Tillverkning av elapparatur	1 945
Tillverkning av övriga maskiner	784
Tillverkning av motorfordon, släpfordon och påhängsvagnar	15 938

En analys av vilka som använder importerade produkter är på samma sätt möjlig att göra. För exemplet kemikalier och kemiska produkter visar **Fel! Ogiltig självreferens i bokmärke.** att precis som för inhemska flöden så finns ett stort beroende (och i en krissituation potentiellt en stor konkurrenssituation) vad gäller användandet av dessa produkter i många industrier och andra sektorer.

Tabell 10 Sektorer som använder importerade leveranser av insatsvaran kemikalier och kemiska produkter

Användande sektorer	Kemikalier och kemiska produkter (miljoner kr), importerade värden
Jordbruk och jakt samt service i anslutning härtill	4 046
Skogsbruk	1 269
Utvinning av mineral	1 599
Livsmedelsframställning (inklusive drycker)	3 387
Textilvarutillverkning, Tillverkning av kläder	944
Tillverkning av trä och varor av trä, utom möbler	1 161
Pappers- och pappersvarutillverkning	7 924
Tillverkning av stenkolsprodukter och raff. Petroleumprod.	4 562
Tillverkning av kemikalier och kemiska produkter	23 303
Tillverkning av farmaceutiska basprodukter och läkemedel	14 486
Tillverkning av gummi- och plastvaror	9 829
Tillverkning av andra icke-metalliska mineraliska produkter	1 200
Stål- och metallframställning	1 461
Tillverkning av metallvaror utom maskiner och apparater	2 712
Tillverkning av datorer, elektronikvaror och optik	859
Tillverkning av elapparatur	1 201
Tillverkning av övriga maskiner	661
Tillverkning av motorfordon, släpfordon och påhängsvagnar	5 168

3.4.4 Kemiska produkter och läkemedel utifrån nationalräkenskaperna

För att visa vilken information vi kan ta fram utifrån dessa tabeller med utgångspunkt i beredskapsfrågor kan kemikalier och läkemedel vara ett bra exempel. Vi har genomgående i kapitlen ovan använt denna sektor för att illustrera vilken information som finns i tillgångs- och användningstabellerna. Sammanfattat kan vi alltså notera att:

- Kemikalier och kemiska produkter produceras av många sektorer och det ter sig viktigt att kartlägga vilka de olika kemikalierna är och vilka andra sektorer som är i behov av respektive flöden.
- Kemikalier utgör en fjärdedel av produktionsreceptet för läkemedel, till ett värde av 32 miljarder årligen.

- Den svenska försörjningsgraden är 46%, så vi importerar mer kemikalier än vi producerar i Sverige idag.
- Konkurrensen om produkten är stor, många andra sektorer har kemikalier som en av sina viktigaste insatsvaror. Vilket det viktigaste användningsområdet är vid en kris ter sig som angeläget att diskutera.
- Många sektorer importerar nästa lika mycket som de får av svenska leverantörer, det är viktigt att veta var denna import kommer ifrån och hur säker den är i händelse av kris eller krig.
- Det krävs dessutom en mycket stor import av olika varor för att framställa de svenska kemikalierna. Beroendet av utländska varor är både direkt och indirekt vad gäller tillgången till kemikalier.

Sverige exporterar idag både kemikalier och de läkemedel som vi framställer med hjälp av kemikalier. Exportens storlek i relation till industrins inhemska användning är idag 80 % för kemikalier och hela 441 % för farmaceutiska basprodukter och läkemedel. Detta är flöden som potentiellt (beroende på vad de faktiskt innehåller för varor) kan utgöra en inhemsk resurs i händelse av kris eller krig.

Utöver de rent kvantitativa flödena är det viktigt att lyfta fram att omfattningen av ett flöde inte alltid speglar varans kritiska beroenden. Även små flöden kan utgöra strategiskt viktiga insatsvaror om de är unika, icke-substituerbara eller har en avgörande funktion i en produktionskedja. Input-outputtabeller ger därför en bra överblick över ekonomins struktur, men kompletterande kvalitativa analyser behövs för att fånga aspekter som kritiska behov och geografisk koncentration.

Metoden att utgå från SNI-indelning och nationalräkenskaperna är effektiv och ger oss en bra grund för analyser av beredskapsområdena industri och handel. Det behövs dock kompletterande information. Att kombinera kvantitativa data från input-outputtabeller med en kvalitativ bedömning av insatsvarornas unika funktion och substitutionsbarhet, kan ge en mer heltäckande bild av vilka verksamheter som utgör basen för de viktiga samhällsfunktionerna.

4. Diskussion

Beredskapsområdena industri och handel spelar en central roll i det civila försvaret och är avgörande för samhällets förmåga att upprätthålla viktiga samhällsfunktioner vid kriser.

Industri och handel är i hög grad integrerade i globala värdekedjor och produktionssystem baserade på just-in-time. Globala värdekedjor är särskilt viktiga eftersom industrin ofta är beroende av importerade insatsvaror och komponenter, vilket gör att globala störningar snabbt kan påverka nationella samhällsfunktioner. Den ökade effektiviteten genom globaliserade leverantörskedjor och just-in-time-produktion har samtidigt lett till en ökad sårbarhet vid kriser och störningar.[60]

I rapporten har vi ringat in beredskapsområdena industri och handel och diskuterat hur samhällsviktig verksamhet ska identifieras. Vi såg ett behov av att undersöka användningen av SNI-koder för att avgränsa företag och samhällsviktiga verksamheter inom industri och handel i och med att sektorn är så stor. Den definition som valts i rapporten är gjord för att fånga in beredskapsområdenas bredd, och innefattar verksamheter inom SNI-koder 5–33 för industrin och 45–47 för handel. Den breda definitionen blir en följd av de omfattande beredskapsområden som myndigheten kommer att ha ansvar för. De befintliga beredskapssektorernas har generellt baserat sina avgränsningar på andra metoder än SNI-koder. Detta kan möjligen bero på att andra sektorer har en tydligare avgränsning gentemot de samhällsfunktioner som ska upprätthållas.

Genom SNI-koderna kan vi fördjupa oss i en del av de frågor om vad som karaktäriserar en samhällsviktig verksamhet och beskriva deras huvudsakliga ekonomiska inriktning, antal anställda, omsättning, ägandestruktur och geografisk lokalisering. Det är också möjligt att belysa en del av de överlapp som finns mellan beredskapssektorer. Rapporten har delvis genomfört den statistiska analysen, men data finns tillgänglig för ytterligare fördjupning.

Här är dock en utmaning att andra sektorer inte använder SNI-koder som avgränsning. I brist på sådana definitioner kan andra sätt att identifiera samhällsviktig verksamhet och beskriva industri och handel användas. Utifrån frågor om vad som kännetecknar samhällsviktig verksamhet som typ av produkt, import, insatsvaror, flöden och beroenden med andra sektorer och produktgrupper används input-outputtabeller. Dessa ger en djupare kvantitativ förståelse för beroendena inom och mellan sektorerna, vilket synliggör vilka flöden och överlapp mellan industrisektorer.

Kvantitativa data visar storleksrelationer. Det kan vara en indikation på hur viktig produkten är, men det visar inte hur betydelsefull den är för framställandet av en produkt. Det kan exempelvis handla om en avgörande länk i en produktionskedja som det kanske bara krävs ett fåtal av men är helt avgörande för produktionen av slutprodukten. Verksamheter som är avgörande för att upprätthålla viktiga samhällsfunktioner kan identifieras utifrån både kvantitativa och kvalitativa

[60] Svenska företags resiliens mot störningar i globala värdekedjor - Tillväxtanalys

bedömningar för att ge en djupare förståelse för verksamheternas roll och samhälleliga betydelse.

Utifrån de överlapp mellan beredskapssektorer vi identifierat i rapporten blir förmågan att hantera tvärsektoriella beroenden avgörande. Många av de samhällsviktiga funktionerna inom industri och handel stödjer och möjliggör funktioner inom andra sektorer som exempelvis energi, transporter och hälso- och sjukvård. Dessa kopplingar innebär att beredskapsarbetet måste bedrivas i nära samarbete med andra sektorer och myndigheter för att säkerställa ett helhetsperspektiv. De få tillgängliga försörjningsanalyser som är genomförda av de befintliga beredskapssektorerna gör det svårt att i detalj reda ut var en sektors ansvar slutar och den andras tar vid, exempelvis framkommer inte hur långt bakåt beredskapssektorerna ansvarar för en försörjningskedja. För beredskapsområdena industri och handel, som omfattar ett stort antal verksamheter kan detta vara avgörande för vilka samhällsviktiga verksamheter som ska inkluderas i beredskapssektorn. En tydlig ansvarsfördelning och etablerade samverkansstrukturer blir avgörande för att effektivt kunna förbereda inför och hantera kriser.

I det fortsatta arbetet med att identifiera samhällsviktiga verksamheter finns ett antal faktorer att ta hänsyn till är:

- **Konsekvensanalys och samhällspåverkan:** Bedömning av hur allvarligt ett bortfall skulle drabba samhället. Centrala frågor är antalet berörda aktörer, hastigheten på påverkan och allvarligheten i konsekvenserna, till exempel för liv, hälsa och nationell säkerhet. Viktigt är också att identifiera indirekta effekter och kedjereaktioner som kan förstärka konsekvenserna.[61]
- **Beroendekartläggning:** Identifiering av verksamheters roll i komplexa värdekedjor och deras beroenden till andra viktiga samhällsfunktioner. Särskilt fokus ligger på samhällsviktiga verksamheter som fungerar som nyckelnoder inom större nätverk. Att förstå beroenden över sektorsgränser är avgörande för att undvika oavsiktliga konsekvenser vid störningar.
- **Redundans och substituerbarhet:** Utvärdering av om en verksamhet lätt kan ersättas. Verksamheter som saknar redundans och alternativa lösningar bedöms som mer kritiska. Samtidigt bör möjligheten att skapa redundans på längre sikt undersökas.[62]
- **Tidsfaktor:** Analys av hur snabbt konsekvenserna av en störning slår igenom. En verksamhet kan vara kritisk även om effekterna av ett bortfall blir tydliga först efter en viss tid. Tidsaspekten är särskilt viktig vid planering av krisåtgärder och beredskapsplaner.[63]
- **Juridiska och regulatoriska kriterier:** Användandet av befintliga regelverk och EU-direktiv som utgångspunkt för att identifiera kritiska tekniker eller kritiska verksamheter.[64]

---

[61] Vägledning för att identifiera samhällsviktig verksamhet som är nödvändig för totalförsvaret
[62] ibid
[63] ibid
[64] Motståndskraft i samhällsviktiga tjänster - Regeringen.se, Säkerhetsskyddslag (2018:585)

Utifrån detta kan nästa steg för att avgränsa och förstå samhällsviktiga verksamheter vara att genomföra branschkartläggningar och försörjningsanalyser. Genom ytterligare bearbetning av företagsstatistik och tillgångs- och användningstabellerna kan svaren fördjupas på ett antal frågor om samhällsviktiga verksamheters roll och funktion:

- Var finns produktionen?
- Vilka är de viktigast användarna av produkter från industrin?
- Vilka är de viktigaste teknikerna som används i de olika industrierna?
- Vilka produkter levereras till olika sektorer – hur ser segmentering mellan sektorer ut?
- Vad är kritiska insatsvaror – import?
- Vilka variationer/kvaliteter av produkter har Sverige svårt att producera?
- Vem äger bolagen? Inhemskt och utländskt ägande och koncerner. Var finns de stora FDI flödena?

Fokus bör då ligga på att analysera verksamheternas roll och funktion och de kopplingar som finns i produktens värdekedja. Detta kan göras genom branschkartläggningar för att följa en branschs specifika förutsättningar eller genom försörjningsanalyser som utgår från en produkt.

Branschkartläggningar

Vi har för att exemplifiera denna typ av analys påbörjat en övergripande kartläggning av stålbranschen. Ytterligare fördjupning skulle kunna ge tydligare konsekvensanalyser, beroendekartläggningar och integrera internationella perspektiv. Här kan användandet av SNI-indelad statistik ge bransch- och företagsbeskrivningar som kombinerat med tillgångs- och användningstabellerna visar på beroenden och flöden. Detta kan ge svar på frågor om lokalisering, logistik, flöden, tekniker, kritiska insatsvaror, importberoende och ägande.

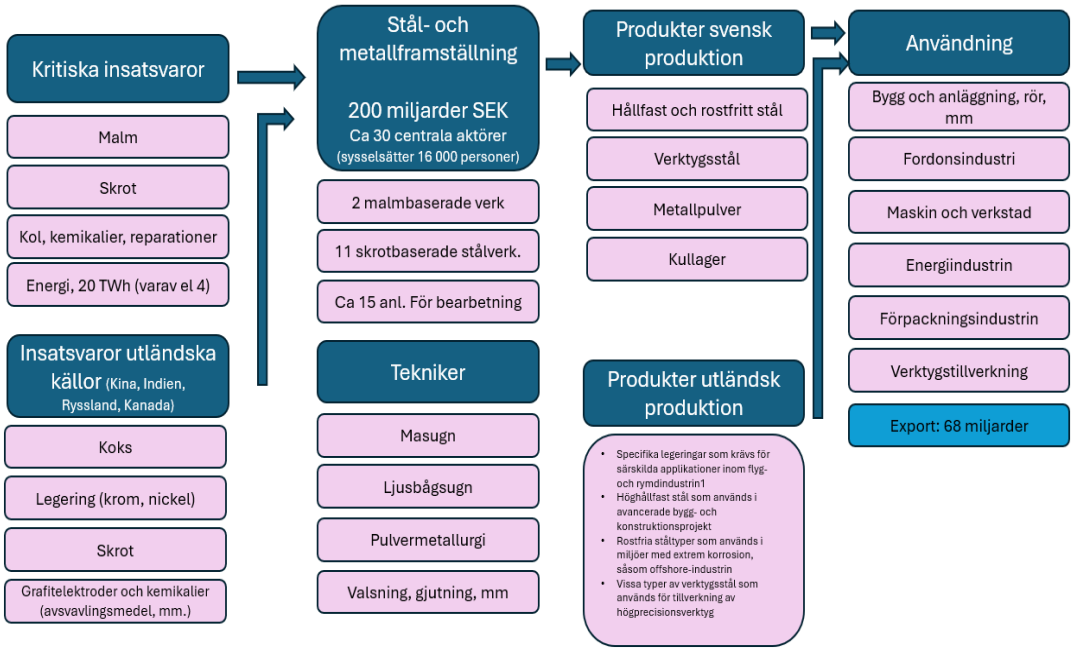

Figur 5 Översiktligt exempel av stålindustrins beroenden, tekniker och användning.

Försörjningsanalys
När Tillväxtverket blir beredskapsmyndighet kommer försörjningsanalyser troligen bli en del i myndighetens arbete med att kartlägga delar av industri och handel. Försörjningsanalys bygger på en uttalad kritisk produkt och en mer detaljerad genomgång av användningsområde, företag, handel och logistik. En försörjningsanalys bygger en analys utifrån behov, tillgång och övriga förutsättningar för kritiska produkter. Försörjningsanalysen resulterar i ett beslutsunderlag för genomförande av åtgärder för att stärka försörjningsförmågan inom produktområdet. En generisk modell för genomförande av försörjningsanalys är framtagen av MSB och testad på produktområdet läkemedel tillsammans med Socialstyrelsen.[65]

Avslutningsvis kan vi konstatera att en välfungerande beredskapssektor där industri och handel ingår, är centralt för Sveriges samlade motståndskraft och totalförsvar. Näringslivets möjlighet till att upprätthålla eller ställa om sin produktion av varor och tjänster är avgörande för att hantera framtidens utmaningar, driva samhällsviktiga verksamheter och säkerställa att viktiga samhällsfunktioner fungerar även under svåra förhållanden.

[65] Försörjningsanalyser förbättrar beredskapen för kritiska produkter i krig (MSB)

5. Referenslista

Bell, D. (1973). The Coming of Post-Industrial Society: A Venture in Social Forecasting. Basic Books.

Beredskap - Socialstyrelsen

Beredskapsarbete-for-livsmedelsforetag, Livsmedelsförsörjning vid kris

COMMISSION RECOMMENDATION of 3.10.2023 on critical technology areas for the EU's economic security for further risk assessment with Member States C(2023) 6689 final

Delkapitlet bygger på FOI rapport: Ekonomiskt försvar: Vad och varför (FOI Memo 8482), 2024

En del av totalförsvaret | Läkemedelsverket

En ny beredskapssektor - för ökad försörjningsberedskap (SOU 2024:19)

Energimyndigheten Aktörer inom energisektorn

Enligt CER-direktivet ska medlemsstaterna säkerställa förmågan hos samhällsviktig verksamhet att förebygga, motstå och hantera störningar eller avbrott i verksamheten. CER-direktivet, MSB

EU:s förordning om halvledare - Europeiska kommissionen

FOI Memo 8482

Folkhälsomyndigheten (2022). Utvärdering av pandemins påverkan på hälso- och sjukvården. Folkhälsomyndigheten.

Fungerar riskspridning? - Tillväxtanalys Globala leveransrisker och resiliens - Tillväxtanalys

Föreskrifter och allmänna råd (2022:11) om säkerhet i nät och tjänster | PTS Stärkt civil beredskap för elektronisk kommunikation – PTS formaliserar samverkan med privata aktörer | PTS

Förordning (2022:524) om statliga myndigheters beredskap | Sveriges riksdag

Försörjningsanalyser förbättrar beredskapen för kritiska produkter i krig

Gereffi, G., Humphrey, J., & Sturgeon, T. (2005). "The governance of global value chains". Review of International Political Economy, 12(1), 78-104.

Halvledaraktens tillämpning i Sverige - Tillväxtverket

Hur kan EU:s industripolitik utformas i syfte att stärka svensk industris produktivitet och konkurrenskraft? Tillväxtverket, Dnr 2023–1853

I Lista med viktiga samhällsfunktioner - Utgångspunkt för att stärka samhällets beredskap

Identifiera samhällsviktig verksamhet, MSB

Industriekonomerna, 2023

Kotler, P., & Keller, K. (2016). Marketing Management (15th ed.). Pearson.

Kraftsamling, Ds 2023:34

Krigets krav : En samlad bedömning av förmågan inom totalförsvaret

Krisberedskap — Folkhälsomyndigheten

Lag (1982:1004) om skyldighet för näringsidkare, arbetsmarknadsorganisationer m.fl. att delta i totalförsvarsplaneringen.

Lagen om totalförsvar och höjd beredskap (1992:1403)

Lista med viktiga samhällsfunktioner - Utgångspunkt för att stärka samhällets beredskap | MSB

Livsmedelsberedskap för en ny tid, SOU 2024:8 - Regeringen

Motståndskraft i samhällsviktiga tjänster - Regeringen.se, Säkerhetsskyddslag (2018:585)

NIS-direktivet https://www.nis-2-directive.com/

NIS-direktivet https://www.transportstyrelsen.se/sv/om-oss/det-har-ar-transportstyrelsen/krisberedskap-och-sakerhet/nis-direktivet/aktuellt-inom-nis/nya-lagar-inom-cybersakerhet-och-motstandskraft-pa-gang/

NIS-direktivet ställer krav på informationssäkerhet och incidentrapportering för leverantörer av samhällsviktiga- och vissa digitala tjänster. NIS-direktivet, MSB

Pandemiberedskap – Tillgång till och användning av läkemedel – en vägledning

Penrose, E. (1959). The Theory of the Growth of the Firm. Oxford University Press.

Porter, M. E. (1980). Competitive Strategy: Techniques for Analyzing Industries and Competitors. Free Press.

Remissvar – En ny beredskapssektor för ökad försörjningsberedskap, SOU 2024:19

Resilience of global supply chains, EU,

Robert M. Solow (1956), "A Contribution to the Theory of Economic Growth"

Schumpeter, J. A. (1934). The Theory of Economic Development. Harvard University Press.

SNI 2025 Standard för svensk näringsgrensindelning

SOU 2021:25. En robust och säker försörjning av samhällsviktiga varor och tjänster. Statens offentliga utredningar.

Statligt ansvar för försörjningsberedskapen inom hälso- och sjukvården

Strukturreform av krisberedskap och civilt försvar | MSB

Svenska företags resiliens mot störningar i globala värdekedjor - Tillväxtanalys

Svenska kraftnät Samverkan inom elförsörjning | Svenska kraftnät

Svenskt näringsliv

Svenskt Näringslivs årsredovisning 2023

The Future of European Competitiveness (september 2024). https://commission.europa.eu/topics/eu-competitiveness/draghi-report_en#paragraph_47059

Tillväxtverkets rapport "Hur kan EU:s industripolitik utformas i syfte att stärka svensk industris produktivitet och konkurrenskraft?"

Tilläggsdirektiv till Utredningen om näringslivets försörjningsberedskap (N 2022:08) - Regeringen.

Tjänsteproduktion, Ekonomifakta

Totalförsvar | Finansinspektionen

Transportstyrelsen, "Krisberedskap och civilt försvar inom transportsektorn", www.transportstyrelsen.se

Vägledning för att identifiera samhällsviktig verksamhet som är nödvändig för totalförsvaret

Bilaga

1.1 Befintliga beredskapssektorers avgränsningar

Nedan redogör vi kort för sju av de tio befintliga beredskapssektorerna för att öka förståelsen kring hur de har arbetat med avgränsningar, definitioner och samverkan i sin sektor. Uppgifterna är hämtade huvudsakligen från myndigheternas hemsidor.

Ekonomisk säkerhet[66]

- Ansvarig myndighet: Försäkringskassan
- Exempel på ingående myndigheter: Pensionsmyndigheten, Arbetsförmedlingen, Skatteverket

Beredskapssektorn Ekonomisk säkerhet ansvarar för att samhällets utbetalningar ska fungera, exempelvis barnbidrag, föräldrapenning, sjukpenning och pension. Detta är avgörande för att individer ska bibehålla sin försörjning även under störningar, kris eller höjd beredskap. Samtidigt garanterar sektorn att stora delar av medborgarnas ekonomiska trygghet kan upprätthållas. Genom strukturerade samverkansforum och regelbunden kontakt med både offentliga och privata aktörer kan aktörerna kontinuerligt identifiera hot, förebygga störningar och förbereda åtgärder för att minska konsekvenserna av eventuella avbrott i systemet.

Definitioner och avgränsningar

Inom sektorn Ekonomisk säkerhet görs inga snäva avgränsningar utifrån exempelvis SNI-koder, utan fokus ligger i stället på verksamheter som är kritiska för att upprätthålla ekonomisk trygghet i samhället.

I sektorn Ekonomisk säkerhet är näringslivet en viktig aktör, särskilt genom banker, försäkringsbolag och andra finansiella tjänsteleverantörer. Dessa har en direkt koppling till de utbetalningar och ersättningar som hanteras av Försäkringskassan och andra myndigheter.

- Privata företag kan definieras som samhällsviktiga om de hanterar eller distribuerar resurser och tjänster som allmänheten är beroende av för sin försörjning och ekonomiska trygghet. Ett exempel är IT-leverantörer som säkerställer att Försäkringskassans digitala system är tillgängliga.
- Samråd och riskbedömningar genomförs regelbundet för att identifiera beroenden mellan myndigheter och privata aktörer. Om en stor kris eller cyberattack inträffar, är det kritiskt att privata finansaktörer kan hålla

[66] MSB (www.msb.se): Övergripande information om civilt försvar och beredskapssektorer., Regeringen (www.regeringen.se): Lagstiftning och propositioner kring krisberedskap och totalförsvar. Försäkringskassan (www.forsakringskassan.se): Information om myndighetens uppdrag, ersättningar och arbete med beredskap., FSPOS (www.fspos.se): Samverkansforum för den finansiella sektorn och offentliga aktörer.

upprätthålla betalningsflöden och att myndigheterna kan fortsätta med sina utbetalningar.

Samverkansgrupper
Försäkringskassan deltar i flera samverkansforum för att identifiera hot, risker och relevanta aktörer:

- SOES (Samverkansområdet för ekonomisk säkerhet): Ett forum där olika aktörer inom ekonomisk trygghet samarbetar för att förebygga störningar i betalningssystemen.
- FSPOS (Finansiella sektorns Privat-Offentliga Samverkansgrupp): Ett frivilligt samverkansforum för att stärka stabiliteten i finanssektorn. Medlemmar är bland annat banker, försäkringsbolag, fondkommissionärer, finansiella infrastrukturbolag, Finansinspektionen, Riksgälden och Sveriges riksbank. [Källa: FSPOS (www.fspos.se)]
- SINDRA (Stöd och information till drabbade och anhöriga): En samverkansgrupp som förbereder myndigheter för att kunna ge stöd till drabbade och anhöriga vid katastrofer i Sverige eller utomlands.

Försäkringskassans roll

Försäkringskassan upprätthåller centrala delar av välfärden genom utbetalning av sjukförsäkring, stöd till personer med funktionsnedsättning, stöd till barn och familjer samt ersättningar till personer inom totalförsvaret. Försäkringskassan samarbetar även med:

- Pensionsmyndigheten: för utbetalning av pensioner, där själva hanteringen av utbetalningar sköts via Försäkringskassans IT-plattformar.
- Arbetsförmedlingen och a-kassor: kring ersättningar för arbetssökande och nyanlända.

Eftersom så många människor är beroende av dessa ersättningar i sin vardag, ses funktionen som samhällsviktig. Skulle denna kedja av utbetalningar slås ut, riskerar stora delar av befolkningen att stå utan försörjning.

Elektronisk kommunikation och post[67]

- Ansvarig myndighet: Post- och telestyrelsen (PTS)
- Exempel på ingående myndigheter: Myndigheten för press, radio och tv, Sveriges Radio

Beredskapssektorn Elektronisk kommunikation och post omfattar elektroniska kommunikationer (telefoni, bredband, internet) och postdistribution. Vid kriser eller höjd beredskap är det avgörande att kommunikationsnät, datacenter och posttjänster fortsatt fungerar för att samhället ska kunna hantera informationsflöden och utföra viktiga funktioner. Denna sektor är därmed central för att säkra att informationsflödet och postförsörjningen kan upprätthållas även vid

[67] MSB (www.msb.se): Övergripande information om civilt försvar och beredskapssektorer, Regeringen (www.regeringen.se): Lag (1992:1403) om totalförsvar och höjd beredskap. PTS (www.pts.se): Information om elektronisk kommunikation, post och beredskapsplanering. NTSG via PTS: Översikt av forum för samverkan kring elektronisk kommunikation. SiSG: Lokal infrastruktursamverkan för stadsnät.

allvarliga störningar, kriser eller krig. Genom Nationella Telesamverkansgruppen (NTSG), Stadsnätens Infrastruktursamverkansgrupp (SiSG) och liknande forum samarbetar PTS och näringslivet för att göra näten robusta och hantera störningar effektivt.

Definitioner och avgränsningar

Precis som inom andra sektorer används inte SNI-koder för att bestämma vilka aktörer som ingår. I stället bedöms samhällsviktig verksamhet utifrån vilka företag och organisationer som bidrar väsentligt till sektorns funktion. Exempelvis pekar PTS ut operatörer och andra infrastrukturella aktörer som kritiska om ett avbrott skulle få stora följder för samhället.

Nationella Telesamverkansgruppen (NTSG) är ett centralt forum inom sektorn. Den syftar till att stödja återställandet av den nationella infrastrukturen för elektronisk kommunikation vid allvarliga störningar. Medlemmar kan vara privata företag, myndigheter eller andra organisationer som:

- Har egen teknisk utrustning, kunskap eller resurser som är avgörande för den kritiska infrastrukturen.
- Är en del av kommunikationskedjan och har stor påverkan på nätets funktion.

Förutom NTSG finns även Stadsnätens Infrastruktursamverkansgrupp (SiSG). Den fungerar som en plattform för samverkan mellan stadsnätsaktörer, PTS och andra myndigheter med fokus på att säkra den lokala kommunikationsinfrastrukturen.

Samverkan med näringslivet
Inom sektorn Elektronisk kommunikation och post är det ofta privata företag som äger och driver den tekniska infrastrukturen. PTS har därför möjlighet att ålägga privata aktörer att delta i samverkansforum och planering om det är nödvändigt för totalförsvaret. Genom att:

- Regelbundet utbyta information om risker, incidenter och beredskapsplaner möjliggör snabbare hantera och förhindra stora störningar.
- Samordna övningar säkerställs att både offentliga och privata aktörer vet hur de ska agera vid cyberattacker, naturkatastrofer eller andra händelser som påverkar nät och postdistribution.

Exempel på hur näringslivet medverkar:

- Telekomföretag: säkrar driften av mobil- och fastnätsinfrastruktur och sköter underhåll och utbyggnad.
- Teknikleverantörer: utvecklar och levererar teknisk utrustning för kommunikationsnät, med fokus på robusthet och säkerhet.
- Postoperatörer: ser till att brev- och paketdistribution fungerar, även under störda förhållanden.

Viktiga kriterier för medlemskap och rollfördelning
Medlemskap i NTSG eller liknande forum är ofta kopplat till om aktören:

1. Har teknisk förmåga eller utrustning som är avgörande för driften av nät och tjänster.
2. Kan orsaka eller förhindra omfattande störningar om deras verksamhet påverkas.

Det finns också en rättslig grund för att inkludera aktörer som är avgörande för Sveriges säkerhet och totalförsvar, vilket framgår av lag (1992:1403) om totalförsvar och höjd beredskap. Här definieras verksamhet som behövs för att upprätthålla samhällets viktigaste funktioner.

Samhällsviktiga funktioner

Inom elektroniska kommunikationer räknas dessa områden ofta som samhällskritiska:

- Transport och logistik
- Livsmedel
- Drivmedel
- Elektricitet
- Elektroniska kommunikationer
- Sjukvård
- Försvarsmakten

Dessa funktioner är i sin tur beroende av ett fungerande kommunikationsnät för samordning och informationsdelning, exempelvis vid stora olyckor eller kriser.

Energiförsörjning[68]

- Ansvarig myndighet: Energimyndigheten
- Exempel på ingående myndigheter: Svenska kraftnät, Elsäkerhetsverket

Beredskapssektorn Energiförsörjning är avgörande för att samhället ska fungera vid kris eller höjd beredskap. Sektorn omfattar produktion, distribution och lagring av el, gas och andra energikällor. Ett stabilt energisystem är nödvändigt för att upprätthålla allt från sjukvård till IT-infrastruktur och transporter. Sektorns primära mål är att säkerställa en trygg och stabil energiförsörjning samt att snabbt kunna hantera störningar som påverkar el- och bränsletillgången.

Samverkan och strukturer för beredskap
Sverige har cirka 190 elnätsföretag som tillsammans har bildat organisationen Elsamverkan. Denna organisation har till uppgift att bistå elnätsägare vid samhällsstörningar inom elförsörjningen, exempelvis genom resursdelning och teknisk support. [69]

Samhällsviktiga aktörer inom energisektorn

---

[68] MSB (www.msb.se): Information om beredskapssektorer och totalförsvar. Energimyndigheten (www.energimyndigheten.se): Riktlinjer och föreskrifter för energisäkerhet. Svenska kraftnät (www.svk.se): Information om elberedskap och drift av kraftnätet. Regeringen (www.regeringen.se): Lagstiftning kring energisäkerhet och krisberedskap.
[69] Svenska kraftnät Samverkan inom elförsörjning | Svenska kraftnät

För att en verksamhet ska klassas som leverantör av en samhällsviktig tjänst inom energisektorn måste den uppfylla fyra grundkriterier:

- Tjänsten som levereras ska vara samhällsviktig, enligt definitionen i MSB:s föreskrift, 2021:9.
- Verksamheten ska vara etablerad i Sverige.
- Leveransen av tjänsten ska vara beroende av ett nätverks- och informationssystem.
- En incident i nätverks- och informationssystemet skulle medföra en störning i tjänstens leverans.

Samhällsviktiga företag och aktörer kan anmäla sig på Energimyndighetens hemsida och där även se vilka kriterier som gäller företag inom el, gas och olja.[70]

Samhällsviktig verksamhet är inte enbart offentlig verksamhet som exempelvis polis, vård och omsorg. En stor del av aktörerna inom energisektorn är privata företag såsom:

- Industrier som förbrukar stora mängder el och därmed påverkar den nationella elbalansen.
- Teleoperatörer och IT-leverantörer som är beroende av en stabil elförsörjning för att kunna hålla sina nät och system igång.

För att säkerställa robustheten i energisystemet har Energimyndigheten och Svenska kraftnät implementerat beredskapsplaner och redundanssystem för att hantera potentiella störningar. Genom att samordna insatser mellan myndigheter, energibolag och branschorganisationer kan sektorn snabbt svara på kriser och minska påverkan på samhället.

Finansiella tjänster[71]

Ansvarig myndighet: Finansinspektionen (FI) har det övergripande ansvaret för tillsyn och reglering av den finansiella sektorn i Sverige.

Ingående myndigheter

- Exempel på ingående myndigheter: Riksgälden, Riksbanken
- Exempel på samhällsviktiga företag: Swedbank, Handelsbanken

Ansvarsområden och samverkan

Genom sin sektorsansvarsroll och enligt riksbankslagen har Finansinspektionen (FI) och Riksbanken ett delvis överlappande ansvar inom civil beredskap. För att effektivisera samarbetet har myndigheterna ingått en överenskommelse som reglerar deras samverkan i beredskapsfrågor.

[70] Energimyndigheten Aktörer inom energisektorn
[71] Finansinspektionen (www.fi.se). Riksbanken (www.riksbank.se). FSPOS (www.fspos.se)

Definition och avgränsning av sektorn

För att stärka robustheten inom Sveriges finansiella sektor finns Finansiella Sektorns Privat-Offentliga Samverkansgrupp (FSPOS).

- FSPOS leds av Riksbanken och bildades den 1 september 2005.
- Det är ett frivilligt samverkansforum där både offentliga och privata aktörer deltar, exempelvis MSB, Bankföreningen och Nasdaq/OMX, tillsammans med FI och Riksbanken.

Samhällsviktig verksamhet och företag inom finanssektorn

Finanssektorns beredskap syftar till att säkerställa att betalningssystemet fungerar även under höjd beredskap och i krig, i nära samverkan med Riksbanken.

Samhällsviktiga aktörer inkluderar banker, försäkringsbolag och fondbolag som har en central roll i betalningssystemet eller hanterar kritiska finansiella funktioner, såsom bankgiro och clearingsystem. Dessa aktörer ansvarar för att upprätthålla finansiella tjänster även vid allvarliga kriser.

Utöver betalningssystemet omfattar den samhällsviktiga verksamheten även:

- Sparande och finansiering
- Försäkring
- Kapitalmarknad

Hälsa, vård och omsorg

- Ansvarig myndighet: Socialstyrelsen
- Ingående myndigheter: E-hälsomyndigheten, Folkhälsomyndigheten[72], Läkemedelsverket[73]

Socialstyrelsen har en central roll som sektorsansvarig myndighet för sektorn hälsa, vård och omsorg i Sverige. Detta innebär att de har ett utökat ansvar för att stärka samordningen mellan olika myndigheter och aktörer inom sektorn, samt att driva på utvecklingen av beredskapen inför och vid fredstida kriser, höjd beredskap och krig1.

Några av de viktigaste uppgifterna för Socialstyrelsen som sektorsansvarig myndighet inkluderar[74]:

- Samordning och stöd: Socialstyrelsen arbetar för att samordna insatser och stödja andra myndigheter, kommuner, regioner och privata aktörer inom sektorn.
- Utveckling av beredskap: De driver på utvecklingen av beredskapen inom vården och omsorgen, vilket inkluderar att ta fram kunskapsstöd, planer och analyser.

[72] Krisberedskap — Folkhälsomyndigheten
[73] En del av totalförsvaret | Läkemedelsverket
[74] Beredskap - Socialstyrelsen

- Samverkan med Försvarsmakten: Socialstyrelsen samarbetar med Försvarsmakten för att säkerställa att det finns stöd till det militära försvaret vid behov.
- Försörjningsberedskap: De ansvarar för att utveckla och samordna försörjningsberedskapen inom hälso- och sjukvården, vilket innebär att säkerställa robusta försörjningskedjor för läkemedel och medicintekniska produkter[75].

Folkhälsomyndigheten[76]

Folkhälsomyndigheten har en central roll i Sveriges krisberedskap och ansvarar för att samordna smittskyddet på nationell nivå. Myndigheten ska vid behov ta initiativ till åtgärder som skyddar befolkningen mot smittsamma sjukdomar och andra allvarliga hälsohot, både i krissituationer och vid höjd beredskap.

- För att kunna agera snabbt vid en kris har Folkhälsomyndigheten en tjänsteman i beredskap (TiB). TiB har till uppgift att dygnet runt övervaka och hantera akuta hälsohot samt vid behov vidta omedelbara åtgärder eller vidarebefordra ärenden till relevanta instanser.
- En viktig del av krisberedskapen är beredskapsdiagnostik, som syftar till att snabbt kunna identifiera och analysera smittsamma sjukdomar. Genom avancerade laboratorieresurser och samarbete med regionernas sjukvård kan Folkhälsomyndigheten säkerställa snabb diagnostik och effektiva åtgärder för att begränsa spridning av sjukdomar.

Utöver smittskyddet arbetar Folkhälsomyndigheten även med att stärka beredskapen mot allvarliga, gränsöverskridande hälsohot. Detta innebär att myndigheten samverkar med andra nationella och internationella aktörer för att säkerställa att Sverige har robusta system för att förebygga och hantera utbrott av smittsamma sjukdomar.

Pandemiberedskap och läkemedel

För att hantera en influensapandemi och andra omfattande smittsamma sjukdomar har Folkhälsomyndigheten tagit fram en vägledning; Pandemiberedskap – Tillgång till och användning av läkemedel.[77]

Denna vägledning ger information om vilka läkemedel som finns i beredskap inför en influensapandemi, hur de tillgängliggörs samt hur de ska användas. Syftet är att ge stöd till regionerna i deras planering och genomförande av medicinska motåtgärder vid en pandemi.

Livsmedelsförsörjning och dricksvatten

- Ansvarig myndighet: Livsmedelsverket
- Exempel på ingående myndigheter: Jordbruksverket, Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA)

---

[75] Statligt ansvar för försörjningsberedskapen inom hälso- och sjukvården
[76] Krisberedskap — Folkhälsomyndigheten
[77] Pandemiberedskap – Tillgång till och användning av läkemedel – en vägledning

Livsmedelsverket har en viktig roll i Sveriges beredskap för livsmedelsförsörjning och dricksvatten. Deras arbete fokuserar på att säkerställa tillgången till säker mat och dricksvatten även under kriser och i höjd beredskap.[78]

Livsmedelsverket har utvecklat ett verktyg för självskattning som hjälper företag att bedöma sin leveransförmåga under höjd beredskap. Verktyget är en del av Sveriges totalförsvarsplanering och stärker företagens motståndskraft mot kriser.

- Scenariospecifik metod: Bygger på scenarier från MSB, Försvarsmakten och FOI.
- Självskattningsfrågor: Företagen bedömer sin kapacitet att leverera vid höjd beredskap.
- Kontinuitetshantering: Används för att säkerställa fortsatt drift under kris.
- Stöd till totalförsvaret: Bidrar till en robust livsmedelsförsörjning och stärker totalförsvaret.

Företag kan använda Livsmedelsverkets verktyg för självskattning av förmåga för att förbättra sin beredskap och säkerställa kontinuitet i sina leveranser under höjd beredskap. Genom att svara på frågor identifieras styrkor och svagheter i beredskapsplaner, vilket ger en grund för analys och åtgärdsplaner. Företagen kan sedan genomföra förbättringar, investera i ny teknik och skapa redundanta system för kritiska funktioner. Regelbundna uppdateringar och tester säkerställer att beredskapsplanerna förblir effektiva, och genom övningar och simuleringar kan medarbetare förberedas på att hantera kriser.

Livsmedelsverket inkluderar företag i sitt beredskapsarbete utifrån

- kritisk infrastruktur,
- geografisk spridning,
- kapacitet och
- tidigare erfarenhet.

Företag som producerar, bearbetar eller distribuerar livsmedel och dricksvatten prioriteras, då de är avgörande för att befolkningen ska ha tillgång till nödvändiga resurser vid kris. I samarbete med Jordbruksverket och MSB identifieras relevanta aktörer, och företag från olika delar av landet väljs för att säkerställa en jämn fördelning och redundans i leveranskedjor. De som har resurser att lagra stora mängder livsmedel eller hantera distribution är viktiga aktörer, liksom de med tidigare erfarenhet av beredskapsarbete.

Förutom livsmedelsproducenter, förädlare, distributörer, grossister, detaljhandel och dricksvattenleverantörer omfattar beredskapen även företag som transportörer, energileverantörer och IT-tjänsteföretag som stöder livsmedelskedjan.

Samverkan och dialog:

Livsmedelsverket samordnar kris- och beredskapsplaneringen för livsmedelsförsörjningen genom regelbunden dialog med myndigheter och näringsliv. Genom Samrådsgruppen för krisberedskap av livsmedelsförsörjning

[78] Beredskapsarbete-for-livsmedelsforetag, Livsmedelsförsörjning vid kris

(SKAL) samlas representanter från branschorganisationer, livsmedelsföretag och myndigheter för att dela information, diskutera behov och samordna åtgärder. Gruppen träffas månadsvis för att stärka beredskapen och hantera aktuella utmaningar. Företag med en central roll i den nationella livsmedelsförsörjningen kan ansöka om att delta i SKAL genom att kontakta Livsmedelsverket.

Transporter

Ansvarig myndighet: Trafikverket

Exempel på ingående myndigheter: Transportstyrelsen, Sjöfartsverket, Luftfartsverket

Trafikverkets arbete som sektors/beredskapsmyndighet

Trafikverket spelar en viktig roll som beredskapsmyndighet i Sverige. Deras arbete inom krisberedskap och totalförsvar är avgörande för att säkerställa att transportinfrastrukturen fungerar även under allvarliga kriser och krig. Några av de viktigaste aspekterna av deras arbete: Planering och underhåll, Samordning, Krisberedskap och Samverkan. Krisberedskapen inkluderar en krisorganisation som omfattar åtgärder före, under och efter en händelse, inklusive en tjänsteman i beredskap (TIB). Samverkansdelen innefattar arbete nära andra myndigheter, kommuner, regioner och privata aktörer för att säkerställa att transportsektorn kan leverera samhällsviktiga transporter i alla samhällstillstånd.

Samverkan med näringslivet

Trafikverket involverar näringslivet och företag på flera sätt för att stärka beredskapen inom transportsektorn:

- Privat-offentlig samverkan: Genom strukturen "Beredskapssektor Transporter Privat – Offentlig samverkan" (BT POS) stärks samarbetet mellan offentliga myndigheter och privata aktörer. Där Trafikverket arbetar för kultur av öppenhet och tillit där information kan delas effektivt mellan offentliga och privata aktörer.
- Samverkan i planering och övningar: Företag deltar aktivt i planeringsprocesser och övningar för att testa och förbättra beredskapen.
- Specifika åtgärder och projekt: Företag involveras i specifika åtgärder och projekt som syftar till att stärka transportsektorns motståndskraft.

Samhällsviktig verksamhet/branscher

Trafikverket identifierar flera branscher som särskilt kritiska för att upprätthålla en fungerande transportsektor under kriser och höjd beredskap:

- Transport och logistik: väg- och järnvägstransporter, luftfart och sjöfart.
- Energiförsörjning: bränsletransporter för att säkra drift av exempelvis fordon och maskiner.
- Telekommunikation och IT: transportbehov inom kommunikation och digital infrastruktur.
- Vatten och avlopp: transporter inom vatten och avloppshantering.
- Hälso- och sjukvård: medicinska transporter och beredskapslogistik.

Genom att fokusera på vissa branscher och samarbeta med näringslivet arbetar Trafikverket för att säkerställa att transportsektorn kan motstå och hantera samhällsstörningar och leverera samhällsviktiga transporter i alla samhällstillstånd.[79]

Transportstyrelsens arbete som beredskapsmyndighet

Transportsektorns beredskap bygger på flera centrala områden. Krisberedskapen säkerställer att sektorn är förberedd på att hantera kriser och allvarliga händelser genom etablerade planer och rutiner. Säkerhetsskyddet skyddar känslig information och ser till att personal och verksamheter inom transportsektorn är skyddade mot säkerhetshot. Informationssäkerheten garanterar att nätverk och informationssystem är säkra och motståndskraftiga mot cyberattacker, i enlighet med NIS-direktivet. Samverkan med andra myndigheter och organisationer stärker beredskapen och säkerheten genom att fungera som en kommunikationsväg för SOS Alarm och andra aktörer vid samhällspåverkande händelser. För att säkerställa sektorns funktionalitet även under kriser och störningar utvecklas och implementeras strategier för kontinuitet och beredskap. [80, 81]

1.2 Branschorganisationers SNI-koder

Branschorganisationerna som tas upp här är inte ett heltäckande urval men kan ge en bild av de branschorganisationer som eventuellt kan vara relevanta för beredskapssektorn industri.

De SNI-koder som är kopplade till respektive branschorganisation i rapporten är i de flesta fall inte branschorganisationens egna utan en uppskattning av vilka SNI-koder som deras medlemmar skulle kunna verka inom. SNI-koderna är inte avstämda med branschorganisationerna.

Nedan följer en sammanställning av några branschorganisationer och de branscher de representerar.

Byggmaterialindustrierna

Byggmaterialindustrierna representerar företag inom byggmaterialsektorn, som tillverkar och levererar material för bygg- och anläggningsprojekt. Deras medlemmar är verksamma inom produktion av trävaror, cement, betong och andra byggmaterial.

- Exempel på SNI-koder: 16.2 (Trävaror), 23.5 (Cement, kalk och gips), 23.6 (Betong och cementprodukter).

Gröna arbetsgivare

---

[79] Samverkan i branschen för beredskapssektor Transporter (BT POS) - Bransch, Publikationer inom BT POS - Bransch

[80] [Källa: Transportstyrelsen, "Krisberedskap och civilt försvar inom transportsektorn", www.transportstyrelsen.se]

[81] https://www.transportstyrelsen.se/sv/om-oss/det-har-ar-transportstyrelsen/krisberedskap-och-sakerhet/nis-direktivet/aktuellt-inom-nis/nya-lagar-inom-cybersakerhet-och-motstandskraft-pa-gang/

Gröna arbetsgivare organiserar företag inom de gröna näringarna, såsom lantbruk, skogsbruk, djursjukvård och trädgårdsanläggning. Deras medlemmar verkar exempelvis inom växtodling, skogsskötsel och veterinärverksamhet.

- Exempel på SNI-koder: 01.1 (Växtodling), 01.4 (Husdjursskötsel), 02.1 (Skogsbruk), 75.0 (Veterinärverksamhet), 81.3 (Skötsel av grönytor).

IKEM

IKEM samlar företag inom kemi-, läkemedels-, plast- och gummiindustrin. Deras medlemmar bedriver verksamhet inom allt från tillverkning av baskemikalier och farmaceutiska produkter till produktion av plast- och gummivaror.

- Exempel på SNI-koder: 20.1 (Baskemikalier och plaster), 21.1 (Farmaceutiska produkter), 22.1 (Gummivaror), 22.2 (Plastvaror).

Industriarbetsgivarna

Industriarbetsgivarna representerar företag inom svensk basindustri, såsom stål- och metallindustri, gruvindustri, massa- och pappersindustri, sågverksindustri och byggnadsämnesindustri. Organisationens medlemmar är aktiva i produktion av stål, trävaror och byggmaterial.

- Exempel på SNI-koder: 16.1 (Sågning och hyvling av trä), 17.1 (Massa- och papperstillverkning), 24.1 (Järn och stål), 24.2 (Stålrör), 25.1 (Byggnadsmetallvaror).

Innovationsföretagen

Innovationsföretagen samlar företag inom kunskapsintensiva tjänster, såsom arkitekt-, teknik-, industri- och IT-konsultverksamhet. Deras medlemmar arbetar med teknisk utveckling, innovation och rådgivning inom bland annat bygg, infrastruktur och digitalisering.

- Exempel på SNI-koder: 62.0 (Dataprogrammering och IT-konsultverksamhet), 71.1 (Arkitekttjänster), 71.2 (Teknisk provning och analys).

Jernkontoret

Jernkontoret är branschorganisationen för den svenska stålindustrin och representerar företag som tillverkar och bearbetar stål. De verkar inom primär framställning av järn och stål samt tillverkning av rör och andra metallprodukter.

- Exempel på SNI-koder: 24.1 (Järn och stål), 24.2 (Stålrör), 24.3 (Annan primärbearbetning av stål).

Säkerhets- och försvarsföretagen (SOFF)

SOFF företräder företag inom försvars- och säkerhetssektorn, inklusive försvarsmateriel, säkerhetssystem, cybersäkerhet och samhällssäkerhet. Medlemsföretagen arbetar exempelvis med produktion av vapen, kommunikationsutrustning och luftfartyg.

- Exempel på SNI-koder: 25.4 (Vapen och ammunition), 26.2 (Datorer och kringutrustning), 26.3 (Kommunikationsutrustning), 30.3 (Luftfartyg), 62.0 (IT-konsultverksamhet), 80.1 (Säkerhetsverksamhet).

Skogsindustrin

Skogsindustrin representerar företag inom skogsbruk och skogsindustri, inklusive massa-, pappers- och sågverksindustrin. Medlemmarna är verksamma inom allt från skogsförvaltning till vidareförädling av trä och papper.

- Exempel på SNI-koder: 02.1 (Skogsförvaltning), 16.1 (Sågning och hyvling av trä), 17.1 (Massa och papper).

Sveriges Bergmaterialindustri (SBMI)

SBMI samlar företag inom bergmaterialindustrin, där verksamheten omfattar utvinning och bearbetning av material för bygg- och anläggningsprojekt.

- Exempel på SNI-koder: 08.1 (Sand, grus och sten), 23.6 (Betong, cement och gips).

Svemin

Svemin är branschorganisation för gruvor, mineral- och metallproducenter. Medlemsföretagen arbetar med utvinning av järnmalm och andra metaller samt vidare bearbetning av mineraler.

- Exempel på SNI-koder: 07.1 (Järnmalm), 07.2 (Andra metallmalmer), 08.9 (Övriga mineraler).

Teknikföretagen

Teknikföretagen representerar industri- och teknikföretag inom bland annat telekommunikation, elektronik, maskintillverkning och fordonsindustrin. Medlemsföretagen spänner över ett brett spektrum av högteknologiska branscher.

- Exempel på SNI-koder: 26.1 (Elektroniska komponenter), 27.1 (Elmotorer och generatorer), 28.4 (Metallbearbetningsmaskiner), 29.1 (Motorfordon), 30.2 (Rälsfordon), 33.1 (Reparation av maskiner), 62.0 (IT-konsultverksamhet).

TMF (Trä- och Möbelföretagen)

TMF representerar företag inom trä- och möbelindustrin med verksamheter inom tillverkning av trävaror till produktion av möbler för både hushåll och offentlig miljö.

- Exempel på SNI-koder: 16.2 (Trävaror), 31.0 (Möbeltillverkning).

Du kan ladda ned Tillväxtverkets publikationer på tillvaxtverket.se.
© Tillväxtverket
Stockholm, Maj 2025
Digital: ISBN 978-91-90068-08-3
Rapportnr: 0516

Har du frågor om den här publikationen, kontakta:
Magnus Lagerholm
Telefon, växel 08-681 91 00